

BIALY

WHITE EAGLE

ORZEL

Tam DOM Twój, gdzie serce Twoje!

Profesjonalna i rzetelna obsługa transakcji.
Boston. Southeast. Metrowest.

Teraz KUPNO i SPRZEDAŻ
nieruchomości na CAPE COD

114 Farmersville Rd
Sandwich MA 02563

Ania Karam
Realtor®
Mobile: (781) 708-2934

Polski przewoźnik ogłosił ambitną strategię rozwoju
na najbliższe lata

Jak zmienią się PLL LOT?

Polskie Linie Lotnicze LOT powstały w 1928 r. w wyniku połączenia prywatnych linii lotniczych Aero-lot i Aero. Jako narodowy przewoźnik LOT rozpoczął działalność 1 stycznia 1929 r. i jest obecnie jedną z 12 najstarszych czynnych linii lotniczych na świecie, a także jedną z najbardziej międzynarodowych i rozpoznawalnych pol-

skich marek. Choć w historii polskiego przewoźnika nie brakowało trudniejszych momentów, to jednak ostatnie lata przyniosły wiele sukcesów i... apetyt na więcej, o czym świadczy nowa strategia rozwoju na lata 2024-2028, ogłoszona na początku października. Czego mogą się spodziewać pasażerowie?

Ciąg dalszy ➔ str. 20

Nowa strategia PLL LOT zakłada stworzenie w ciągu najbliższych 4 lat kilku tysięcy nowych miejsc pracy

ZAWADA INSURANCE

**ZAOSZCZĘDZIMY CI
NA UBEZPIECZENIU**

✓ samochód ✓ biznes ✓ dom ✓ życie

131 Millbury St., Worcester, MA
508 831 0133
www.zawadagroup.com

**TERAZ
CODZIENNIE**

BIALY ORZEL 24 ONLINE

www.BialyOrzel24.com

Wiesz więcej!

Pierwsze na Florydzie
polskie biuro detektywistyczne
zaprasza do skorzystania z usług

- Poszukiwania osób ► Sprawy rozwodowe
- Pomoc w sprawach na terenie Polski
- Dochodzenia ubezpieczeniowe
- Ustalanie majątku

PIERWSZA KONSULTACJA ZA DARMO

CONTRA
RISK-CONSULTING LLC

35 Grand Palms Blvd, Englewood, FL 34223
Mobile: 941 549 2395
Email: office@contra-riskconsulting.com | www.contra-riskconsulting.com
FL License# A1500303

**NAJNIŻSZE CENY BILETÓW
LOTNICZYCH DO POLSKI,
Z POLSKI I NA CAŁY ŚWIAT!**

Pakiety wakacyjne (all inclusive) oraz rejsy statkiem (Cruise)
na Karaiby, Bermudy, Bahamy, Hawaje, Meksyk i inne

WYCIEZKI GRUPOWE I INDYWIDUALNE
REZERWACJE HOTELI I WYNAJEM SAMOCHODÓW

Wysyłka dolarów, paczek, samochodów i motocykli

ZIGGY'S TOURS
And Service

827 Dorchester Ave.,
Dorchester, MA 02125
Tel. 617-288-7777
Fax 617-288-5777
www.ziggystours.net ziggy@ziggystours.net

Nagroda Polish Heritage
Award przyznana podczas
17. Festiwalu Krakus

➔ str. 14

Festiwal Dziedzictwa
Europy Wschodniej
w Deerfield

➔ str. 16-17

Polonia pamięta o tych,
którzy odeszli! IV edycja
akcji „Pamiętaj o Wetera-
nach” w Amerykańskiej
Częstochowie

➔ str. 24-25

PLL LOT

Czy Twoje
OSZCZĘDNOŚCI EMERYTALNE
są bezpieczne i dobrze zarządzane?
Czy jesteś gotowy na emeryturę?

401K

IRA

ANNUITY

BEZPŁATNA POMOC I EDUKACJA
w zakresie **MEDICARE** i planowania
finansowego oraz wsparcie
przy podejmowaniu ważnych decyzji
emerytalnych.

Aleksandra Mróz

licencjonowany specjalista ubezpieczeń
medycznych i na życie w stanach: CT, MA, RI, SC

Tel. 860-997-3054

ola_mroz@yahoo.com

185 Silas Deane Hwy. Wethersfield, CT 06109

PODLASIE
MEAT MARKET

PRZYJMUJEMY ZAMÓWIENIA
na pyszne **PIECZONE INDYKI**
nadziewane farszem mięsnym bądź owocowym

NOWOŚĆ:

POLSKIE OBIADY I DANIA GARMAŻERYJNE
NA GORĄCO ORAZ WIĘKSZY ASORTYMENT
DOMOWYCH WYPIEKÓW.

188 High Street (róg Broad Street)
New Britain, Connecticut

Tel. 860-357-3051

JESTEM WÓDKĄ Z CZYSTEGO MIEJSCA

JESTEM

FINLANDIA
VODKA OF FINLAND

**FOR THE
PLANET**

**VALUE PURE MOMENTS. DRINK RESPONSIBLY.
FINLANDIA.COM | RESPONSIBILITY.ORG**

FINLANDIA VODKA 40% ALC. BY VOL., IMPORTED BY BROWN-FORMAN BEVERAGES, LOUISVILLE, KY. FINLANDIA IS A REGISTERED TRADEMARK. ©2021 BROWN-FORMAN FINLAND. ALL RIGHTS RESERVED.

WSTĘP

MARCIN BOLEC
REDAKTOR
NACZELNY

11 listopada będziemy po raz kolejny obchodzić Święto Niepodległości Polski. W tym roku przypada 105. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości po tym, jak na 123 lata zniknęła z map Europy i świata. Patrząc na współczesną Polskę, odczuwam dumę. Oczywiście nie wszystkie zmiany zachodzące w naszej ojczyźnie mi się podobają, ale to samo można powiedzieć też o Ameryce. Nie zmienia to jednak faktu, że Polska na przestrzeni ostatnich lat niesamowicie się rozwinęła, nie tylko doganiając zachód, ale wręcz prześcigając go pod wieloma względami. Jest to osiągnięcie tym bardziej imponujące, jeśli spojrzysz się wstecz, na historię Polski i trudności, jakie musiała pokonać. Nasz kraj, po latach wewnętrznych sporów, wskutek zaborów na ponad wiek po prostu zniknął jako samodzielny byt polityczny czy geograficzny. To czas, kiedy przeminęło całe pokolenie pamiętające wolną Polskę – a jednak ona przetrwała dzięki temu, że ci, którzy pamiętali, przekazali to dziedzictwo kolejnej generacji, która – gdy przyszedł sprzyjający historycznie moment – nie wahała się, by walczyć o marzenie swoich przodków, które stało się ich marzeniem i misją: o wolną Polskę. I tak Rzeczpospolita znów pojawiła się na mapach, choć zaledwie na 20 lat. I znów kolejne pokolenie stanęło do walki o ojczyznę, walki krwawej, wyniszczającej – ale koniec końców zwycię-

skiej, choć na pełne zwycięstwo przyszło nam poczekać od zakończenia II wojny światowej niemal 45 lat. Jeśli spojrzeć na te minione dwa wieki, to Polski dłużej nie było niż była – a przynajmniej w sensie państwowości. Bo nikt i nic nie zdołało wyrwać ojczyzny z serc i umysłów Polaków. Historia naszego kraju pokazuje, jak ważna jest pamięć – to ona kształtuje naszą tożsamość, buduje nasze poczucie przynależności do narodu istniejącego nawet wtedy, gdy Polska jest daleko lub gdy nie ma jej wcale. Choć mówi się, że historia kołem się toczy, mam szczerą nadzieję, że nie stanie się udziałem naszego lub kolejnych pokoleń konieczność walki zbrojnej o Polskę, jednak nie zmienia to faktu, że o wywalczoną takim kosztem wolność trzeba dbać – bo nie jest dana raz na zawsze. Dlatego tak ważna jest nauka historii, świadomość procesów historycznych i konsekwencji, które z nich wynikły. Dlatego tak ważne jest też podtrzymywanie polskich tradycji i odpowiednie celebrowanie ważnych rocznic – za co podziwiam i jestem bardzo wdzięcznym tym polonijnym organizacjom – parafiom, weteranom, harcerzom, szkołom – które zawsze o tym pamiętają. Tylko w ten sposób możemy przekazać dziedzictwo patriotyzmu naszym dzieciom czy wnukom – kolejnemu pokoleniu Polonii. Jesteśmy to winni tym, którzy odeszli, powierzając to, co dla nich było najcenniejsze: Polskę – w nasze ręce.

PLUS, MINUS

PSFCU

PSFCU jest największą etniczną unią kredytową w USA i ciągle się rozwija, czego dowodem jest choćby otwarcie kolejnego oddziału w Illinois. Cały czas wspiera też polonijne inicjatywy i organizacje oraz przyznaje stypendia polonijnej młodzieży. Oby tak dalej!

REPREZENTACJA POLSKI

Reprezentacja Polski w piłce nożnej mężczyzn po październikowych meczach i zaprzepaszczeniu szansy na bezpośredni awans do Euro 2024 zanotowała kolejny spadek w rankingu FIFA. W najnowszym zestawieniu polska kadra zajmuje 31. miejsce – najniższe od 7 lat...

WHITE EAGLE MEDIA, LLC

55 Broad St. Suite 220, New Britain, CT 06053

Sales & Editorial: (860) 223-1150

Email: info@whiteeaglenews.com

Toll Free: (800) 668-0667

www.whiteeaglenews.com

www.BialyOrzel24.com Facebook.com/BialyOrzel24

Publisher & Managing Partner

Darek Barcikowski – publisher@whiteeaglenews.com

Editor-in-Chief & Managing Partner

Marcin A. Bolec – editor@whiteeaglenews.com

Associate Editor: Joanna Szybiak

Reporters: Barbara Bilińska Bolec, Edward Bolec,

Robert Strybel, Halina Kossak, Halina Głowacka, Anna Miler, Tomasz Ryzner

Contributors: Robert Rothstein, Tomasz Moczerniuk, Marek Kania, Sylwia Wadach Kloczkowska, Robert Iwanicki, o. Michał Czyżewski, Janusz Romański, Paweł Markiewicz, Catherine Blinder, Marcin Żurawicz

Office Manager: Susan Carlo

Circulation Manager: Anna Górecka

Media Planner: Izabela Wróblewski

Graphics: Tomasz Świętoniowski, Zbigniew Czeranowski

Advertising: Helena Boczoń

The White Eagle is a biweekly publication of White Eagle Media LLC. The content of this publication may not be reprinted or re-transmitted in whole or in part without the expressed written consent of the publisher. White Eagle Media assumes no responsibility for advertising content or errors but will reprint whatever part of the advertisement needs corrections if written notice is submitted within a week of the date of publication. Annual subscriptions are available at the rate of \$89. Semiannual subscriptions are available at a rate of \$49.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „Polska platforma medialna w USA - Wydania prasowe” realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

KURSY WALUT:

1 USD = 4.17 PLN | 1 PLN = 0.24 USD

Źródło: Narodowy Bank Polski. Kursy z 2 dni przed datą wydania.

Podaruj swojemu dziecku język ojczysty!

Szkoła Języka Polskiego
im. św. Jana Pawła II w Bostonie
52 Boston St.,
South Boston, MA 02127

Przyjmujemy dzieci w wieku od 3 do 15 lat

www.psboston.org
✉ polishlanguageschool@yahoo.com
☎ 617-464-2485

Pieniądze nie rosną na drzewach. Dlatego nie powinieneś przepłacać za ubezpieczenie samochodu!

Przynieś obecną polisę do naszego biura, a my pokażemy Ci, jak możesz obniżyć koszt ubezpieczenia!

REPREZENTUJEMY NAJWIĘKSZE FIRMY UBEZPIECZENIOWE. ZNAJDIEMY NAJBARDZIEJ KORZYSTNA OFERTĘ DLA CIEBIE!

Global Insurance Services, Inc.

ODWIEDŹ JEDNĄ Z NASZYCH LOKALIZACJI LUB ZADZWOŃ:
321 FREEPORT ST., DORCHESTER, MA 02122, TEL. (617) 268-3200
818 WESTERN AVE., LYNN, MA 01905, TEL. (781) 595-7315

MÓWIMY PO POLSKU

Advanta Real Estate
617-770-2700

**KUPNO
SPRZEDAŻ
WYNAJEM**

DOMY
MIESZKANIA
DZIAŁKI
OBIEKTY
KOMERCYJNE

Ekspertyza, praktyka i autentyczność poparte wieloletnim doświadczeniem na rynku nieruchomości i finansów.

Nie działamy szablonowo, opieramy się na indywidualnym podejściu do klienta.

792 Southern Artery, Suite A, Quincy, MA 02169

tel. 617-905-2375
e-mail: eva.o@advanta-re.com
www.AdvantaRealEstate.com

Eva Olszewski
Broker/Owner
Notariusz

Twoja sprawdzona POLONIJNA AGENCJA!

- ▶ Bilety lotnicze do/z Polski oraz do wszystkich portów lotniczych
- ▶ Paczki do Polski, Europy, Azji i Ameryki Łacińskiej
- ▶ Transport samochodów, pojazdów, mienia
- ▶ Wysyłka dolarów na cały świat do odbioru, z dostawą do domu lub na konto
- ▶ Wycieczki i wakacje all inclusive (ubezpieczenie na czas podróży)
- ▶ Rejsy statkiem (Cruises)
- ▶ Hotele, wynajem samochodów
- ▶ Tłumaczenia i usługi notarialne

ZIGGY'S TOURS
And Service

Odwiedź Ziggy's Tours i zaplanuj swoją następną podróż!

827 Dorchester Ave., Dorchester, MA 02125
Tel. 617-288-7777 • Fax 617-288-5777
ziggy@ziggystours.net
www.ziggystours.net

ZAWADA INSURANCE

ZAOSZCZĘDZIMY CI NA UBEZPIECZENIU

Możliwość załatwienia całej transakcji telefonicznie lub przez internet!
Honorujemy polskie prawo jazdy oraz prawo jazdy z innych stanów.

✓ samochód ✓ biznes
✓ dom ✓ życie

131 Millbury St., Worcester, MA
☎ 508 831 0133
www.zawadagroup.com

Trusted Choice

Amerykański potentat zacieśnia współpracę z Politechniką Rzeszowską

Boeing stawia na Rzeszów

 w.prz.edu.pl

Boeing i Politechnika Rzeszowska podpisały umowę o współpracy. – Będziemy drugą polską uczelnią i jedną z ponad 20 w portfolio Boeinga jako kluczowe uczelnie, jeśli chodzi o rozwój biznesowy tej firmy – mówi prof. Piotr Koszelnik, rektor PRz.

– Współpraca będzie się opierać na kształceniu absolwentów uczelni w możliwościach biznesowych i produkcyjnych w naszej firmie oraz na wspólnej działalności naukowo-badawczej w kierunku nowej, wyższej technologii – podkreśliła Honorata Hencel, dyrektor zarządzająca Boeinga na Polskę i Ukrainę.

– Będziemy skupiać się na tym, aby absolwent, który wychodzi z uczelni, nie był tylko zasasywany do świata biznesu i kariery, ale aby miał też dalej kontakt z uczelnią. To główna oś tej umowy – dodała. Studenci PRz mogą liczyć na różnego rodzaju staże w firmie. W ramach umowy podpisanej między uczelnią a Boeingiem czterech stażystów otrzymało już zatrudnienie w amerykańskiej firmie.

Boeing Company to amerykański potentat na rynku produkcji samolotów i

Umowę podpisali Honorata Hencel, dyrektor zarządzająca Boeinga na Polskę i Ukrainę, oraz prof. Piotr Koszelnik, rektor PRz

usług dla lotnictwa. Firma otworzyła w Gdańsku biuro inżynieryjne, a w Rzeszowie centrum dystrybucyjne części lotniczych, drugie co do wielkości w Europie.

– Boeing będzie korzystał z doświadczeń naszych absolwentów, pracowni-

ków. Uczelnia współpracuje z Boeingiem od lat, ale odbywało się to poprzez biuro w Gdańsku. Teraz ten kontakt jest rozszerzony i bardziej intensywny – zaznaczył rektor uczelni.

 TOM

Powyborcze rozszady w rankingu zaufania

Prezydenci na podium

 Rafał Trzaskowski/facebook

Trzaskowski, Hołownia, Duda – oto czołówka polityków, którym Polacy obecnie najbardziej ufają. Tak przynajmniej wynika z sondażu IBRIŚ przeprowadzonego dla portalu Onet.

Rafał Trzaskowski wrócił na czoło rankingu, bo 48.9 procent badanych odpowiedziało, że ufa prezydentowi Warszawy (31.2 proc. zdecydowanie, 17.7 proc. raczej). To wzrost o 10.2 pkt proc. w porównaniu do wrześniowego sondażu. Negatywne zdanie o polityku ma 34.8, a neutralne 13 procent osób.

Szymon Hołownia zanotował wzrost aż o 18.6 punktu – ufa mu 45 proc. badanych (11.9 proc. zdecydowanie, 33.1 proc. raczej). Brak zaufania do Lidera Polski 2050 zadeklarowało 30.4 proc. osób, a neutralne zdanie ma 22.7 proc

Najniższy stopień na podium zajął w październiku Andrzej Duda. Prezydent cie-

szy się zaufaniem 41.5 proc. ankieterów (22.3 proc. zdecydowanie, 19.2 proc. raczej). Brak zaufania do głowy państwa wyraziło 46.5 proc. osób, a neutralne zdanie ma o nim 11.9 proc..

Poza podium znalazł się Donald Tusk, któremu ufa 40.6 proc. badanych. Lider Koalicji Obywatelskiej negatywne uczucia budzi u 49.2 proc. osób, a neutralne u 10.1 proc. Piąty jest prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego Władysław Kosiniak-Kamysz (40.4 proc.), szósty współprzewodniczący Lewicy Robert Biedroń (34.3).

Na siódmej pozycji uplasował się premier Mateusz Morawiecki (34 proc.). Do dziesiątki wrócił Włodzimierz Czarzasty. Drugi z liderów Lewicy uzyskał 31.7 proc. poparcia. Dziewiątą pozycję zajął marszałek Senatu Tomasz Grodzki – 31.2 proc. , a dziesiątą marszałek Sejmu Elżbieta Witek – 30.1 proc..

 TOM

Rafał Trzaskowski powrócił na pierwsze miejsce w rankingu zaufania do polityków

Chodziła z Karolem Wojtyłą po górach, leczyła ludzi

Odeszła Wanda Półtawska

 WandaPoltawska/facebook

Wanda Półtawska była niezłomną obrończynią życia

Była harcerką Szarych Szeregów, więźniarką obozu koncentracyjnego, lelkarką, spofeczniczką, przyjaciółką Jana Pawła II. 2 listopada skończyłaby 102 lata. W Krakowie, w nocy z 24 na 25 października, zmarła Wanda Półtawska.

Urodziła się w Lublinie (z domu Wojtasik), gdzie uczęszczała do szkoły siostr urszulanek. Podczas II wojny światowej wstąpiła do Szarych Szeregów. Była łączniczką, rozwodziła pocztę, broń i pieniądze. W 1941 roku została aresztowana przez gestapo i trafiła do obozu koncentracyjnego w Ravensbrueck. Była tam poddawana eksperymentom pseudomedycznym. Przed końcem wojny została przewieziona do obozu w Neustadt-Glewe, gdzie przebywała do 7 maja 1945 roku.

Po powrocie do kraju studiowała medycynę na Uniwersytecie Jagiellońskim i uzyskała tytuł doktora psychiatrii. Pracowała na Akademii Medycznej w Krakowie oraz na Papieskim Wydziale Teologicznym, przy którym w 1967 roku utworzyła Instytut Teologii Rodziny.

Karola Wojtyłę poznała w latach 50. podczas spowiedzi. Z przyszłym papieżem i Andrzejem Półtawskim, swoim mężem, chodziła po górach. Przez dekady prowadziła z Karolem Wojtyłą korespondencję. Gdy ten został wybrany na papieża w 1978 roku, Wanda Półtawska zaczęła pełnić rolę jego współpracownicy.

W 2016 roku została wyróżniona Orderem Orła Białego za propagowanie wartości i znaczenia rodziny we współczesnym społeczeństwie. Otrzymała też honorowe obywatelstwo miasta Krakowa.

 TOM

Szef polskiego MSZ na spotkaniu FAC w Luksemburgu

Apel o wsparcie Ukrainy

Z bigniew Rau, minister spraw zagranicznych, wziął udział w posiedzeniu Rady do Spraw Zagranicznych (FAC) w Luksemburgu. Głównymi tematami spotkania były: agresja Rosji na Ukrainę oraz sytuacja na Bliskim Wschodzie.

Szef MSZ apelował o intensyfikację wsparcia wojskowego dla Ukrainy. Głównie o uruchomienie ósmej transzy funduszy z Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju (EPF) i jak szybkie uzgodnienie kształtu Funduszu Wsparcia Ukrainy (Ukraine Assistance Fund).

Polski minister opowiedział się też za wyznaczeniem nowych celów szkoleniowych dla misji European Union Military Assistance Mission (EUMAM) i wyraził poparcie dla wzmocnienia współpracy europejskiego przemysłu obronnego z przemysłem ukraińskim. Podkreślił konieczność kontynuacji polityki sankcyjnej wobec Rosji.

Szef polskiego MSZ wyraził oczekiwanie, że Rada Europejska podejmie w grudniu decyzję o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z Ukrainą.

Minister Zbigniew Rau odbył szereg rozmów z europejskimi dyplomatami

Podczas dyskusji o sytuacji w Izraelu i regionie minister Rau zapowiedział o międzynarodową współpracę w celu zapewnienia pomocy humanitarnej. Potwierdził zaangażowanie Polski we wsparcie rozwiązania dwupaństwowego, opartego na zasadach prawa międzynarodowego.

W nawiązaniu do rosnącej liczby uchodźców ormiańskich z Gór-

skiego Karabachu szef polskiej dyplomacji poinformował, że Polska jako jedna z pierwszych pospieszyła z pomocą humanitarną, a także zobowiązała się do pomocy finansowej dla uchodźców. – Pokój między Azerbejdżanem a Armenią musi być osiągnięty w drodze negocjacji, a nie środków militarnych – podkreślił polski dyplomata.

TOM

Polska para prezydencka wzięła udział w obchodach 45. rocznicy wyboru papieża św. Jana Pawła II w Rzymie

Hołd dla papieża

Prezydent RP Andrzej Duda z Małżonką Agatą Kornhauser-Dudą uczestniczyli 16 października w uroczystościach odbywających się w Rzymie i Watykanie w 45. rocznicę wyboru papieża św. Jana Pawła II.

– Karol Wojtyła był człowiekiem niezwykłego ducha, ale przede wszystkim niezwykłej inteligencji. Miał ogromną odwagę. Wkrótce po wyborze na Stolicę Piot-

rową wszyscy przekonali się, że był nie tylko człowiekiem wielkiej wiary, ale i wielkim politykiem – podkreślał prezydent.

Para prezydencka wzięła udział w uroczystej mszy św. w Bazylice Świętego Piotra, podczas której obecni byli przedstawiciele polskiej dyplomacji, duchowieństwa, włoskiej Polonii i polscy pielgrzymi. Liturgii przewodniczył Szef Konferencji Episkopatu Polski abp Stanisław Gądecki.

Po mszy prezydent z małżonką złożyli kwiaty przy grobie św. Jana Pawła II w bazylice watykańskiej. Pierwsza Dama przywiozła też flagi papieskie, wykonane przez polskie dzieci.

Wieczorem Andrzej Duda z małżonką występowali w bazylice Matki Bożej Większej koncertu dziękczynnego za pontyfikat św. Jana Pawła II. Podczas koncertu wystąpił zespół „Mazowsze”.

JS

Cukierniczki znad Wisły nie miały sobie równych w Mediolanie

Polki mistrzyniami świata

Angelika Chwyć z Warszawy i Renata Martyna z Żor zdobyły w Mediolanie Mistrzostwo Świata FIPGC w dekorowaniu tortów. Polskie cukierniczki wyprzedziły duety z Włoch i Belgii.

Tematem tegorocznego czempionatu była „muzyka narodu”. Polskie cukierniczki poważnie podeszły do sprawy, dlatego na torcie roiło się od sylwetek artystów i instrumentów muzycznych. Pojawili się postaci z muzyki klasycznej, od Chopina poczynając. Nie brakło przedstawicieli współczesnego showbiznesu, czego przykładem był m.in. Michał Szpak.

Samo dzieło polskich mistrzyń robiło imponujące wrażenie i można je było pomylić z efektowną rzeźbą, względnie elementem filmowej dekoracji. Był to jednak najprawdziwszy tort, którego każdy, po mistrzowsku wykonany element, nadawał się do spożycia. Przekrój wypieku miał biało-czerwony kolor.

Oprócz ww. o tytuł w Mediolanie walczyły m.in. zespoły z USA, Niemiec, Francji, Holandii, a także z krajów bardziej egzotycznych, jak Brazylia, Meksyk, Chiny czy Korea Płd.

Renata Martyna jest cukiernikiem z 18-letnim doświadczeniem. Od 5 lat zajmuje się dekorowaniem tortów w stylu angielskim. Jej prace zdobywały nagrody w kraju i za granicą. W 2019 reprezentowała Polskę na MŚ, gdzie jej praca zdobyła złoty medal.

Angelika Chwyć specjalizuje się w modelowaniu cukrowo-czekoladowych figurek. Do największych osiągnięć zalicza m.in. współpracę z czterema innymi dekoratorami, której efektem był ponad trzymetrowy tort zaprezentowany podczas 10-lecia EXPO SWEET w 2018 roku.

TOM

Fb FIPGC

Tort Angeliki Chwyć i Renaty Martyny zachwyli jurorów w Mediolanie

NIERUCHOMOŚCI NA FLORYDZIE

oraz przy słynnym Źródleku Młodości (Warm Mineral Springs)

KUPNO - SPRZEDAŻ - DOMY - DZIAŁKI

• SARASOTA • NORTH PORT • VENICE • PORT CHARLOTTE

18 LAT DOŚWIADCZENIA NA LOKALNYM RYNKU

Agata Bulanda PA preferred SHORE

Realtor – Notary Public

50 S. Lemon Ave. Ste 302, Sarasota, FL 34236 **MÓWIĘ PO POLSKU**

Biuro: 941-999-1179, cell 941-323-6519

agatabulanda@msn.com

www.agatabulanda.com

SL 3123922

Pierwsze na Florydzie polskie biuro detektywistyczne zaprasza do skorzystania z usług

- Poszukiwania osób ► Sprawy rozwodowe
- Pomoc w sprawach na terenie Polski
- Dochodzenia ubezpieczeniowe ► Ustalanie majątku

PIERWSZA KONSULTACJA ZA DARMO

35 Grand Palms Blvd,
Englewood, FL 34223

Mobile: 941 549 2395

Email: office@contra-riskconsulting.com
www.contra-riskconsulting.com

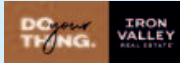
Myślisz o przeprowadzce na Florydę?

- ✓ Kupno domu?
- ✓ Inwestycja w nieruchomości na wynajem sezonowy albo całoroczny?
- ✓ Chcesz wystawić swój dom na sprzedaż?

**Orlando i okolice.
20 lat doświadczenia.**

**KOMPLEKSOWA OBSŁUGA
W JĘZYKU POLSKIM!**

MAGDALENA DANOS

Realtor®
Gold Key of Excellence
Accredited Buyer's Representative
Accredited Luxury Home Specialist
NHBIC: New Home Co Broker

tel. 407-760-9286

Iron Valley Real Estate Orlando
Team Transatlantic
magdalenadanos@gmail.com
www.ironvalleyorlando.com
225 S Eola Dr Orlando, FL 32801

AMERYKAŃSKA CZĘSTOCHOWA
DUCHOWA STOLICA POLONII

THE NATIONAL SHRINE OF OUR LADY OF CZESTOCHOWA
654 FERRY ROAD, PO BOX 2049, DOYLESTOWN, PA 18901
TEL. 215-345-0600 EMAIL: INFO@CZESTOCHOWA.US
WWW.CZESTOCHOWA.US

Chopin

PARCEL SERVICE

to firma tworzona przez ludzi z wieloletnim doświadczeniem w branży, z którą wyślesz do Polski wszystko – od paczek, przez samochody po całe kontenery.

PRZESYŁKI Z USA DO POLSKI I EUROPY

TRANSPORT MORSKI I LOTNICZY

PACZKA MORSKA DO POLSKI do 20 lb - \$26, a każdy następny funt \$0.55, bez żadnych dodatkowych opłat.

Tel. +1 413 363 0367

office@chopinparcel.com | www.chopinparcel.com
161 Doty Circle, West Springfield, MA 01089

**ATRAKCYJNE
CENY**

Pytajcie o nas u lokalnych agentów

We invite you to visit us!

The American Institute of Polish Culture, Inc.

Phone: 305.864.2349

e-mail: info@ampolnstitute.org

www.ampolnstitute.org

Honorary Consulate of the Republic of Poland

Blanka A. Rosenstiel, Honorary Consul

Phone: 305.866.0077

e-mail: polconsulfl@yahoo.com

CHOPIN
FOUNDATION OF THE UNITED STATES

Chopin Foundation of the United States, Inc.

Phone: 305.868.0624

e-mail: info@chopin.org

www.chopin.org

Competitions • Concerts • Scholarships

1440 79 th Street Causeway, Suite 117, Miami, Florida 33141

Miej pewność, że Twój prezent świąteczny dotrze w terminie!

Od 50 lat – zawsze na czas!

**Paczki morskie
na święta:**
odbiór z agencji
do 11/15/23

Wysyłamy do Polski i całej Europy: **paczki, auta, mienie, kwiaty i upominki**

POLAMER

Wyślij w jednym z naszych biur, u agenta bądź przez [Polamerusa.com](https://polamerusa.com)!

167 Greenpoint Ave., **Brooklyn, NY** 718-349-1320
64-02 Flushing Ave., **Maspeth, NY** 718-326-2260
130 Main Ave., **Wallington, NJ** 973-779-6613
275 Cox St., **Roselle, NJ** 908-352-9100

Znajdź adresy ponad 25 lokalnych agentów na [Polamerusa.com](https://polamerusa.com) bądź zadzwoń pod **773-774-8855**

Więcej informacji:
Tel. 773-774-8855
[Polamerusa.com](https://polamerusa.com)

 UWAGA: SZUKAMY NOWYCH AGENTÓW

W OBIEKTYWIE

↓ LAS VEGAS, NV – 7 października

facebook.com/KowalkiewiczMMA

Karolina Kowalkiewicz pokonała jednogłówną decyzją sędziów Rumunkę Dianę Belbitę podczas gali UFC Vegas 80. To czwarte z rzędu zwycięstwo Polki.

↓ DOYLESTOWN, PA – 13-15 października

czesochowa.us

W Amerykańskiej Częstochowie odbyły się rekolekcje dla rodziców pn. „Jak pogłębić własną wiarę, aby przekazać ją swoim dzieciom?”, które poprowadził o. Tymoteusz Tarnacki OSPPE.

↓ GREENPOINT, NY – 15 października

Hufiec Podhale USA – Mary Bielski

Ośrodek harcerski przy Polskim Domu Narodowym i parafii św. Stanisława Kostki na Brooklinie wziął udział we mszy św. i obchodach 39. rocznicy śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki.

↓ WARSZAWA, POLSKA – 17 października

IPN

Prezes Stowarzyszenia Pamięć Grzegorz Tymiński został uhonorowany nagrodą Ambasador Polskiej Historii przyznawaną przez IPN za pielęgnowanie polskiej pamięci historycznej.

↓ GREENPOINT, NY – 18 października

Klub Seniora „Krakus”

W Klubie Seniora „Krakus” odbyła się 4. edycja święta seniorów, czyli „Seniorada”. Program artystyczny opracowała dyrygentka Kasia Drucker wraz z chórem „Krakus”.

↓ ALGONQUIN, IL – 21 października

PSFCU

W Algonquin odbyła się ceremonia otwarcia nowego oddziału Polsko-Słowiańskiej Federalnej Unii Kredytowej. PSFCU posiada już ponad 20 oddziałów na terenie USA.

↓ HARTFORD, CT – 21 października

Archiwum szkoły

Z okazji Polonijnego Dnia Dwujęzyczności w Polskiej Szkole Sobotniej w Hartford zorganizowano akcję „Przerwa na czytanie”, promującą czytelnictwo wśród uczniów.

↓ CHICAGO, IL – 23 października

Polish Consulate in Chicago

Burmistrz Chicago Brandon Johnson specjalną ceremonią uczcił Miesiąc Polskiego Dziedzictwa w ratuszu. Na zdj. z konsulem generalnym RP w Chicago Pawłem Zyzakiem.

↓ CHICAGO, IL – 26 października

PMA

Muzeum Polskie w Ameryce odwiedzili goście z Łomżyńskiego Towarzystwa Naukowego im. Wągów: dyr. A. Zarzecka, wiceprezes dr M. Frąckiewicz oraz T. Trepanowski i M. Smakowska.

Organizowaliście lub braliście udział w ciekawym wydarzeniu. Chcecie, aby wiadomość o nim ukazała się w naszym „Obiektywie”?

Prosimy o przesłanie zdjęcia z krótkim opisem wydarzenia oraz informacją, kto jest autorem fotografii na adres: info@whiteaglenews.com.

POLISH CENTER OF JOHN PAUL II

Polskie Centrum im. Jana Pawła II
Clearwater, Florida

„Przyszłość zaczyna się dzisiaj,
nie jutro”

Joannes Paulus II

**Zapraszamy na okolicznościowe spotkania, zabawy,
imprezy patriotyczne i kulturalne oraz stałe wydarzenia programowe!**

 Niedzielne Obiady

Niedziela od godz. 15:00

 Klub Seniora

Czwartek od godz. 15:00

 Polska Szkoła

Sobota od godz. 9:00

 Disco z Dj-em

Sobota od godz. 21:00

 Biblioteka

Czw/Niedz godz. 15:00-17:00

**NAJWIĘKSZY
OŚRODEK
KULTURY POLSKIEJ
NA ZACHODNIEJ
FLORYDZIE!**

SZCZEGÓLNE INFORMACJE:

Adres: 1521 North Saturn Avenue, Clearwater, FL 33755 (biuro czynne w środę, czwartek, piątek i sobotę od 11 am do 4 pm)

E-mail: PolCenterBiuro@gmail.com | **Tel.** 727-298-8609 | **www.polishcenterfl.org** | Polskie Centrum im. Jana Pawła II, Inc.

**POŻYCZKI I PRZEFINANSOWANIA
NA DOMY W STANIE FLORYDA**

GERARD SCHEFFLER

CELL: (773) 909-3346

NMLS# 219524

www.GERARDSCHEFFLER.COM/FLORIDA
SCHEFFLERGERARD@GMAIL.COM

20 LAT
DOŚWIADCZENIA
MOWIĘ PO POLSKU

KUPNO • SPRZEDAŻ • INWESTYCJE

- pożyczki na kupno domów jednorodzinnych
- pożyczki na nieruchomości inwestycyjne
- pożyczki w całym stanie Floryda
- przefinansowania

GRU Financial Corp. 1410 Higgins Rd. #103, Park Ridge, IL 60068
NMLS: 189514

SOCIETY OF POLISH AMERICAN TRAVEL AGENTS

POLSKIE AGENCJE PODRÓŻY

polecają szeroki wachlarz usług,
bogate doświadczenie oraz profesjonalną,
osobistą obsługę klienta, której nie znajdą
Państwo w internecie.

www.spata.org

LISTA ZRZESZONYCH AGENCJI

MASSACHUSETTS

Golemo Travel Service (508) 755-2753
Pat Tours Division of W.W.T. (413) 747-7702

NEW JERSEY

Classic Travel (973) 473-3845
Dom Polski, LLC (732) 727-7711
Europe Travel (732) 390-1750
Globe Travel (732) 525-8589
Krystyna Travel Tours & Services (973) 779-0077
Polish American Bureau (973) 472-0522
Polskie Biuro (973) 777-7711
Pulaski Travel (732) 826-1500
Spojnik Agency (609) 393-1616
Nova Travel (201) 906-9101

NOWY JORK

Albatross Travel Agency (718) 383-7211
Interport Travel Service (716) 892-8002
Maria Agency (718) 389-6208
Pol-Travel Service (718) 383-0505
Renata's Agency (845) 628-8828

PENSYLWANIA

J.World Travel Inc (215) 634-6006

ILLINOIS

Polamer, Inc (773) 685-8222

Zapraszamy nowych członków!

SPATA

36 Main Street, South River | New Jersey 08882

Phone: 732-390-1750

E-mail: europetravelhp@gmail.com

Pasowanie na ucznia w Polskiej Szkole Doksztalcającej im. gen. Tadeusza Kościuszki w Salem

Przyjęci w poczet uczniów

W sobotę, 14 października, w Polskiej Szkole Doksztalcającej im. gen. Tadeusza Kościuszki w Salem miała miejsce uroczystość pasowania pierwszoklasistów. Na tę ważną dla całej szkolnej społeczności ceremonię przybyli rodzice, wzięli w niej udział także starsi uczniowie oraz nauczyciele. Na salę, specjalnie na tę okoliczność udekorowaną, wniesiono sztandar, następnie odśpiewano hymn szkoły.

Gości przywitała dyrektor szkoły Ewa Pawlik i Karolina Wróbel – nauczycielka klasy pierwszej. Dzieci zadeklamowały wierszyki. W chwili, kiedy padła komenda „Do ślubowania!”, dzieci podniosły prawe rączki w kierunku flagi i wypowiadały słowa przysięgi. Po ślubowaniu dotyk „czarodziejskiego ołówka” dopełnił ceremonii przyjęcia w poczet uczniów polskiej szkoły w Salem.

Pierwszoklasiści, ubrani na galowo: w czerwonych czapkach i z przypiętymi znaczkami z logo szkoły w kształcie dawnych tarcz uczniowskich, byli bardzo przejęci tym wydarzeniem. Na koniec dzieci otrzymały pamiątkowe dyplomy i prezenty, a pani dyrektor pogratulowała im i życzyła sukcesów w nauce. Ciepłe słowa skierowała do swoich uczniów także pani Karolina.

Po części oficjalnej zaproszono wszystkich na poczęstunek, podano pizzę, ciasta i owoce. Warto podkreślić wysiłek rodziców, jaki włożyli w pomoc w udekorowanie sali, przygotowanie deserów i prace porządkowe.

– Tak oto następny rocznik dzieci rozpoczął życie ucznia dwujęzycznego, na którym spoczywać będzie obowiązek kontynuowania polskiej kultury i nauki języka polskiego – podsumowuje dyrektor Ewa Pawlik. **OPR. JLS**

 Jarosław Strawiński

14 października w Polskiej Szkole w Salem miała miejsce uroczystość pasowania na ucznia tegorocznych pierwszoklasistów

W Chicopee uhonorowano Miesiąc Dziedzictwa Polskiego

Ceremonia przed ratuszem

W czwartek, 19 października, na maszt znajdujący się przed ratuszem w Chicopee przy dźwiękach polskiego hymnu wciągnięta została polska flaga.

Ceremonia wpisana się w obchody października jako Miesiąca Dziedzictwa Polskiego. Jest to okazja, by przypomnieć osiągnięcia polskich imigrantów i ich wpływ

na rozwój lokalnego społeczeństwa i całej Ameryki.

W uroczystości wzięli udział burmistrz miasta John Vieau, który nie ukrywa dumy ze swoich polskich korzeni. Obecni byli także przedstawiciele lokalnych polonijnych organizacji, w tym Polskiej Narodowej Unii Kredytowej oraz mieszkańcy Chicopee i okolic.

 JLS

 Richard Pinkos, PNCU

W ceremonii uczestniczył burmistrz Chicopee John Vieau

SŁONECZNA FLORYDA
KUPNO - SPRZEDAŻ - WYNAJEM
FT. LAUDERDALE • MIAMI • PALM BEACH

South Florida Professional Bureau of Real Estate

 UNITED
Realty Group

 REALTOR MLS

Roman Tryndus P.A.

Direct: 754-235-0378

houseroman@yahoo.com

www.myhouseflorida.net

→ DOMY → BIZNESY
→ MIESZKANIA → HOTELE
→ GALERIE

Franciszkański Festyn Misyjny w polskiej parafii
Matki Bożej Częstochowskiej w Bostonie

Wsparcie dla Ruiru

Barbara Bilińska Bolec

Więcej zdjęć znajdziesz na
www.BialyOrzel24.com

Inicjatorem festynu był o. Michał Socha (z prawej)

Wniedziele, 1 października, w polskiej parafii Matki Bożej Częstochowskiej w Bostonie odbył się Franciszkański Festyn Misyjny.

W tym roku udział w tym wydarzeniu wzięli wyjątkowi goście: b. Robert Kozłowski, który przez wiele lat pracował w Kenii jako misjonarz, a obecnie pełni posługę duszpasterską w ramach Franciszkańskiej Prowincji w Gdańsku, gdzie jest odpowiedzialny za franciszkańskie dzieła misyjne prowadzone przez Prowincję św. Maksymiliana, oraz Karolina Kotowska, która jako wolontariuszka przez 10 miesięcy pracowała w sierocińcu w Nairobi. Dzięki ich ciekawej prezentacji uczestnicy festynu mogli poznać misyjną

rzeczywistość Afryki. Na festyn przybyli również goście z franciszkańskich parafii w Clifton, NJ i Bridgeport, CT.

Festyn był okazją do zbiórki funduszy na zakup używanego autobusu dla katolickiej szkoły w Ruiru. Warto wspomnieć, że Ruiru jest franciszkańską misją, w której pracowali poprzedni proboszcz polskiej parafii w Bostonie o. Jan Łempicki, obecny proboszcz o. Jerzy Żebrowski i gwardian klasztoru o. Michał Socha. Parafianie okazali hojność i udało się na ten szczytny cel zebrać ponad 6 tys. dolarów.

Festyn, który odbył się w formie piknikowego spotkania, poprzedziła uroczysta, koncelebrowana msza święta.

JS

*Worcester
Funeral Inc*

NIE WSZYSTKO MOŻNA W ŻYCIU ZAPLANOWAĆ...

Ale zaplanowanie i opłacenie własnego pogrzebu sprawi,
że Twoje ostatnie życzenia będą spełnione
i pozbawi Twoich bliskich dodatkowych kłopotów.

John Plewa – Funeral Director
MÓWIMY PO POLSKU!
www.worcesterfuneral.com

DIRSA-MORIN FUNERAL HOME
298 Grafton St., Worcester, MA
Tel. 508-753-4211

HENRY DIRSA FUNERAL HOME
33 Ward St., Worcester, MA
Tel. 508-756-8346

Nasz zakład pogrzebowy służy lokalnej Polonii od 1912 roku i mieści się tuż obok polskiej parafii.

Polish American Citizens Club
w Dorchester, MA
Zaprasza na

Andrzejki

z Zespołem
WINDSTAR

SOBOTA, 25 LISTOPAD, 2023
POLISH AMERICAN CITIZENS CLUB
82 BOSTON STREET, DORCHESTER, MA
START 7PM | ZIMNE I GORĄCE DANIA | KAWA I CIASTO
\$70 OD OSOBY | BILETY: STASIA (617) 816-0142

NAJWIĘKSZY WYBÓR NIEMIECKICH PIW W OKOLICY

- ▶ WĘDLINY I KIEŁBASY WŁASNEGO WYROBU
- ▶ WG STARYCH, SPRAWDZONYCH RECEPTUR
- ▶ SŁODYCZE I UPOMINKI

ZAPRASZAMY!

- ▶ OGROMNY WYBÓR EUROPEJSKICH SERÓW
- ▶ ARTYKUŁY SPOŻYWCZE
- ▶ POLSKIE PIECZYWO ORAZ WYROBY CUKIERNICZE

Odwiedź nas
w mediach
społecznościowych!

karls
SAUSAGE KITCHEN
& EUROPEAN MARKET

1 Bourbon Street, Peabody, MA (Exit na Lowell St)
Tel. 978-854-6650 | www.karlssausage.com

Zapraszamy od wtorku do soboty od 9 do 6. Jesteśmy nieczynni w niedziele i poniedziałki

Europejskie delikatesy
i masarnia
pod jednym dachem!

W Ludlow Country Club odbył się doroczny bankiet Polskiego Centrum Naukowego w Chicopee

17. Festiwal Krakus

 Richard Pinkos

W niedzielę, 29 października, w Ludlow Country Club odbył się doroczny Festiwal Krakus. Była to już 17. edycja tego cyklicznego wydarzenia, organizowanego przez Polskie Centrum Naukowe w Chicopee.

Festiwal, przyjmujący formę eleganckiego bankietu, jest okazją do uhonorowania osób, które przez swoje zaangażowanie i pracę przyczyniają się do rozwoju zarówno Polskiego Centrum w Chicopee, jak i całej lokalnej społeczności. Każdego roku wręczenie Polish Heritage Award jest głównym punktem uroczystości. W tym roku nagrodą tą pośmiertnie został uhonorowany Gene Kirejczyk. Doceniono w ten sposób jego bezinteresowne poświęcenie dla Polskiego Centrum od samego początku istnienia tej instytucji. Podkreślono, że Gene Kirejczyk wniósł

Cindy Kirejczyk została uhonorowana nagrodą Polish Heritage Award

Doroczny Festiwal Krakus jest okazją do wspólnej celebracji polskiego dziedzictwa

Występ Zespołu Pieśni i Tańca „Polanie” z Bridgeport (na zdj. grupa dziecięca) bardzo spodobał się publiczności

znaczny duchowy i finansowy wkład w powstanie i rozwój tej placówki, zasłużył się też jako pierwszy skarbnik zarządu, odpowiedzialnie zarządzając funduszami i wykorzystując możliwości ich pozyskania, dzięki czemu budynek, w którym mieści się Polskie Centrum, mógł przejść renowację. Nagrodą wyróżniono też jego żonę, Cindy Kirejczyk, aby uhonorować jej oddanie i zaangażowanie w pomoc w tworzeniu Polskiego Centrum oraz podtrzymywanie polskiej kultury i tradycji dla przyszłych pokoleń. Podkreślono, że Cindy wspierała wysiłki Gene'a, ale także samodzielnie pracowała nad tym, aby Polskie Centrum stało się wyjątkowym muzeum i centrum kultury, jakim jest dzisiaj.

Uczestnicy bankietu zostali ugoszczeni tradycyjnym, polskim obiadem. O oprawę artystyczną wydarzenia zadbał Zespół Pieśni i Tańca „Polanie” z Bridgeport, CT. Tancerze zaprezentowali kilka układów tanecznych. Brawami nagrodzono również występ dziecięcej grupy „Polan”, której mali członkowie w wykonywaną przez siebie choreografię włożyli całe serce.

Dochód z Festiwalu Krakus przeznaczony będzie jak co roku na wsparcie Polskiego Centrum Naukowego w Chicopee, organizacji non-profit 501 (c) (3), o której więcej informacji można znaleźć na stronie www.polishcenter.net.

 JLS

NAJTAŃSZE BILETY

do Polski, z Polski i na cały świat!

PACZKI **EKSPRESOWE**
LOTNICZE I MORSKIE
do Polski, wschodniej i zachodniej Europy oraz Rosji
PACZKI PONADWYMIAROWE

EKSPRESOWE PRZEKAZY DOLARÓW
do banku, na pocztę lub z dostawą do domu!

POMAGAMY PRZY SKŁADANIU DOKUMENTÓW NA POTWIERDZENIE OBYWATELSTWA POLSKIEGO ORAZ PRZY WYPEŁNIANIU APLIKACJI NA ZIELONĄ KARTĘ, OBYWATELSTWO I PASZPORT USA

SYRENA TRAVEL AGENCY
Tel. 617-269-9123

10 Andrew Sq., South Boston, MA 02127
syrenatravel@gmail.com

Wygodny PARKING dla klientów. Przedłużone godziny otwarcia.

Oferujemy szeroki wachlarz usług:

- **NOTARIUSZ:** tłumaczenia, zaproszenia, pełnomocnictwa – **APOSTILLE**
- pełna obsługa wyjazdów turystycznych do Polski i na cały świat (grupowe i indywidualne)
- rezerwacje hoteli ■ wynajem samochodów
- mienie przesiadkowe, wynajem kontenerów, transport samochodów i motocykli
- wysyłka kwiatów do Polski

PAKIETY WAKACYJNE:

ALL-INCLUSIVE: KARAIBY,
LAS VEGAS, FLORYDA, HAWAJE
oraz REJSY STATKIEM - CRUISES

www.syrenatravelagency.com

ŚLUŻYMY POMOCĄ CAŁEJ POLONII już od 30 lat !!!

„Dwa języki, dwie przygody, ruszaj z nami w te zawody!”

- ✓ Klasy dla dzieci w wieku 3-16 lat
- ✓ Przygotowanie do egzaminu SEAL OF BILITERACY
- ✓ Zajęcia: soboty, 9:30 am - 1:30 pm
- ✓ **NOWOŚĆ!** Zajęcia dla dorosłych

ZAPISZ SIĘ
JUŻ DZIŚ!

Szkoła Języka Polskiego
im. Janusza Korczaka w Providence
866 Atwells Ave, Providence, RI
korczakps@gmail.com
401-919-9835
www.szkolari.com

Polonijne spotkanie w Polskim Klubie w Bostonie

Dzień Dziedzictwa Polskiego

P październik w Stanach Zjednoczonych jest obchodzony jako Miesiąc Dziedzictwa Polskiego. W obchody te wpisało się wydarzenie zorganizowane w niedzielę, 15 października, w Polskim Klubie w Bostonie. Spotkanie w polonijnym gronie rozpoczęło się

o 12 w południe. Dla dorosłych była to okazja do rozmów w gronie znajomych, dla dzieci – do radosnej zabawy, bowiem organizatorzy zadbałi o atrakcje dla najmłodszych w postaci m.in. malowania twarzy czy skręcania różnych kształtów z balonów.

 Barbara Bilińska Bolec

W wydarzeniu wzięła udział Polish Miss Massachusetts 2024 Oktawia Gielarowiec (w środku)

Imprezie towarzyszyły biało-czerwone akcenty

Polonijny Dzień Dwujęzyczności w Szkole Języka Polskiego im. Janusza Korczaka w Providence

Przepis na... dwujęzyczność!

 Archiwum szkoły

Przygotowywanie guacamole było wyzwaniem, ale uczniowie świetnie z nim sobie poradzili

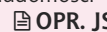

Słodki sernik na deser skradł serca i podniebienia małych smakoszy

Obchody Polonijnego Dnia Dwujęzyczności miały w Szkole Języka Polskiego im. Janusza Korczaka w Providence, RI nietuzinkowy przebieg. – W tym roku nasi uczniowie podali swoje własne przepisy – i w przenośni, i dosłownie – na dwujęzyczność – mówi dyrektor placówki Karolina Badura.

Dzieci dzień spędziły, przygotowując lubiane przez siebie przekąski. – Uczniowie wszystko wykonali własnoręcznie. Zaczęliśmy od przygotowania produktów: ich umycia i obrania, przez krojenie, siekanie, ucieranie, miksowanie, wyciskanie... Wszystko zostało doprawione

według uznania naszych małych kucharzy, a następnie pięknie podane. Niezależna komisja wszystkich smakujących ogłosiła, że wszystko wyglądało apetycznie a przede wszystkim było bardzo smaczne! – relacjonuje pani dyrektor.

Na pierwszy ogień poszła sałatka owocowa, niezwykle kolorowa i słodka. Następnie guacamole – aromatyczne, świeże, pachnące kolendrą, limonką i czosnkiem – podane z chipsami. A na deser, sernik z owocami – cóż za uczta dla duszy i podniebienia! – Przepisy, oczywiście starannie spisano, odczytano i przekazano do publicznej wiadomości – kończy.

Festiwal Dziedzictwa Europy Wschodniej w Deerfield

Święto tradycji i kultury

 Pocumtuck Valley Memorial Association

Prawie 600 dzieci i dorosłych wzięło udział w Festiwalu Dziedzictwa Europy Wschodniej, który odbył się 14 i 15 października w Deerfield i South Deerfield. Zaplanowany i zorganizowany przez Pocumtuck Valley Memorial Association, Friends of Deerfield, Inc. i Deerfield 350th Steering Committee festiwal miał na celu docenienie ważnego wkładu imigrantów z Europy wschodniej w lokalną społeczność. Wszystkie wydarzenia w ramach festiwalu były bezpłatne i otwarte dla publiczności.

W sobotę, 14 października, uroczystości odbyły się w Pocumtuck Valley Memorial Association w Deerfield.

Popołudnie rozpoczęło się od żywej muzyki – polki w wykonaniu Eddie Forman Orchestra, która zapewniała gościom przyjemność tańca i słuchania pod namiotem w biało-czerwone pasy.

Uczestnicy festiwalu mogli skosztować specjalnego obiadu, w formie tzw. „polskiego talerza” przygotowanego przez Bernat's Polish Deli, na którym podawano gołąbki, pierogi ziemniaczano-serowe, kiełbasę, kapustę i chleb żytni, serwowano też wersję wegetariańską. Podano również polskie i żydowskie ciasteczka, takie jak chruściki, kołaczki i rugelach, z których na koniec dnia pozostały tylko okruchy.

Organizacja Friends of Deerfield, Inc.

Drugiego dnia festiwalu na scenie zaprezentował się Ukraiński Zespół Tańca Złotyj Promin z Hartford w stanie Connecticut

Uczestnicy festiwalu mogli przywdziać stroje z epoki i poczuć się jak dawni emigranci

sprzedawała czapki i kubki z okazji 350-lecia Deerfield, a także zorganizowała loterię, z której fundusze przeznaczone będą na pokrycie kosztów festiwalu.

Ksiądz Charles Jan Dimascola, emerytowany proboszcz parafii Matki Bożej Częstochowskiej w Turners Falls, wygłosił wykład na temat historii Polaków w dolinie i podkreślił ich wkład we wspólne dziedzictwo lokalnej społeczności.

Blisko trzydzieści osób uczyło się robić wycinanki kurpiowskie z Wiesławą Bogdańską – mistrzynią tej twórczości z Polski, która chętnie dzieli się swoją wiedzą na temat kurpiowskiej sztuki ludowej, uczestniczy w wydarzeniach edukacyjnych organizowanych przez muzea, domy kultury i szkoły, jest wszechstronnie utalentowaną artystką i znawczynią tradycji kurpiowskich. Od 1998 roku pracuje w Zagrodzie Kurpiowskiej jako przewodnik muzealny i instruktor sztuki ludowej.

Susan Urban, specjalistka ds. rzemiosła i kultury polskiej, też uczyła odwiedzających sztuki polskich wycinanek. Jej

autorskie kompozycje tańczących par, kwiatów, ptaków itp., oparte są na dwóch wiekach tradycyjnego polskiego rzemiosła ludowego. Urban wystawiała i sprzedawała swoje projekty tradycyjnych polskich papierowych jajek, gwiazdek, ozdób itp.

Wewnątrz odświetlonej udekorowanej Blue & White Hall znajdowały się trzy grupy zajmujące się dziedzictwem kulturowym. Członkowie zarządu Polskiego Towarzystwa Genealogicznego w Massachusetts pomagali odwiedzającym w wysiłkach badawczych i dzielili się wiedzą na temat historii rodzin, prezentując mapy, podręczniki i inne materiały genealogiczne.

Polskie Centrum Naukowe w Chicopee wystawiło na swoim stanowisku ciekawe eksponaty związane z polską kulturą i historią lokalnych emigrantów.

Polsko-Amerykańska Fundacja w Connecticut zaprezentowała różnorodne materiały dotyczące promowania polskiej kultury oraz imigracyjnego dziedzictwa. Na stoisku PAF można było się też zapo-

Wiesława Bogdańska z Polski pokazywała chętnym, jak samodzielnie zrobić kurpiowskie wycinanki

znać z ofertą lekcji języka polskiego na zoomie oraz wycieczki z przewodnikiem do Polski.

Edukatorzy muzealni PVMA dzielili się informacjami na temat swoich programów edukacyjnych, zorganizowali też zajęcia dla dzieci, takich jak zdobienie tradycyjnych pisanek czy tworzenie papierowych lalek w tradycyjnych strojach. Można też było skorzystać z fotobudki, w której można było przebrać się w ubrania imigrantów z epoki i pozować na tle artefaktów z Europy wschodniej.

W całej sali znajdowały się wystawy ze zdjęciami i eksponatami świadczącymi o historii emigrantów z Europy wschodniej.

Muzeum Memorial Hall było otwarte podczas festiwalu i oferowało samodzielną wycieczkę po wystawach zawierających zbiory dotyczące imigrantów znajdujących się w kolekcji muzealnej.

W niedzielę, 15 października, festiwalowe wydarzenia miały miejsce w Frontier Regional School w South Deerfield.

Popołudnie rozpoczęło się na platformie zoom od prezentacji dr. Jamesa Puli na temat Eskadry Kościuszkowskiej, jej

powstania po I wojnie światowej i jej roli w wygraniu bitwy o Anglię. Dr Pula jest emerytowanym profesorem historii na Uniwersytecie Purdue oraz autorem i redaktorem ponad dwudziestu książek na temat Polonii i wojny secesyjnej.

Następnie polski zespół tańca ludowego Piast z Webster oczarował publiczność swoją pełną energii choreografią. W dalszej kolejności na scenę wkroczył Ukraiński Zespół Tańca Zolotyj Promin z Hartford w stanie Connecticut, który z radością wystąpił na obchodach 350. urodzin Deerfield. Swój występ zadedykowali pamięci i poświęceniu narodu ukraińskiego walczącego obecnie o wolność i demokrację. Ich pełne energii akrobatyczne tańce zachwyciły publiczność i zostały nagrodzone owacją na stojąco.

Weekend zakończył się pysznym polskim poczęstunkiem przygotowanym i serwowanym przez Kathleen Tomaus Catering.

 JEANNE SOJKA

Koordynatorka festiwalu – Pocumtuck Valley Memorial Association
tłum. i opr. JLS

Dzieci z zespołu Piast z Webster w Massachusetts zachwyciły publiczność

Bal Wszystkich Świętych w polskiej parafii w Bostonie

Uśmiechnięci przyszli święci

W sobotę, 28 października, bezpośrednio po zakończeniu zajęć lekcyjnych w Szkole Języka Polskiego w Bostonie odbył się zorganizowany przez polską parafię Matki Bożej Częstochowskiej w Bostonie „Bal Wszystkich Świętych” dla dzieci.

Już kolejny rok z rządu inicjatywa ta, będąca chrześcijańską alternatywą dla Halloween, cieszy się wśród bostońskiej Polonii sporą popularnością. Dzieci przywdziały na tę okazję stroje świętych lub aniołków. W udekorowanej odpowiednio do okazji sali św. Jana Pawła II czekały na nie różne zabawy i atrakcje, jak również słodkie niespodzianki. Aspirujący do rangi świętych mali uczestnicy balu spędzili sobotnie popołudnie miło i radośnie.

 JLS

 Barbara Bilińska Bolec

Więcej zdjęć znajdziesz na
www.BialyOrzel24.com

Patriotyczna ceremonia na Moście Kościuszki w Nowym Jorku

Kwiaty dla Kościuszki

 Zosia Zeleska-Bobrowski

Z okazji obchodów 206. rocznicy śmierci gen. Tadeusza Kościuszki oraz pierwszej rocznicy zawieszenia pamiątkowych tablic dedykowanych temu bohaterowi na moście noszącym jego imię i łączącym Greenpoint z Maspeth w niedzielę, 15 października, odbyła się patriotyczna uroczystość. Inicjatorem akcji pod hasłem „Kwiaty Dla Kościuszki” była Fundacja Dobra Polska Szkoła.

Polski symbol

Przez Most Kościuszki, który jest najmłodszym i najbardziej nowoczesnym nowojorskim mostem, codziennie przejeżdża około 130 tys. samochodów. W dobrze widocznym miejscu na głównej podporze mostu, przy kładce dla pieszych i rowerzystów, w ubiegłym roku zostało zawieszonych siedem tablic upamiętniających gen. Tadeusza Kościuskę. Tablice, których autorem jest Grzegorz Godawa, zawierają nie tylko wizerunek Tadeusza Kościuszki, ale również najważniejsze informacje o jego dokonaniach i zasługach w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych. Dla wielu Amerykanów, którzy nie mają szansy dowiedzieć się – ani w szkole, ani też w innych publicznych miejscach – o tym, kim był gen. Tadeusz Kościuszko, tablice te są świetnym źródłem tych informacji. W dodatku znajdują się w miejscu pozwalającym na

15 października na Moście Kościuszki w Nowym Jorku odbyła się patriotyczna uroczystość honorująca dokonania polsko-amerykańskiego generała, którego imię nosi most

złożenie kwiatów i wieńców. Dlatego Fundacja Dobra Polska Szkoła zachęca wszystkich Polaków, Amerykanów i przedstawicieli innych nacji mieszkających w Nowym Jorku, rodziny, nauczycieli z uczniami, polonijne organizacje i turystów do składania kwiatów pod tablicami Tadeusza Kościuszki na Kosciuszko Bridge i to nie tylko w rocznice jego urodzin czy śmierci, ale każdego dnia. Warto też robić zdjęcia i publikować je w mediach społecznościowych, żeby rozpowszechnić informacje o Kościuszcze i jednym z polskich miejsc w Nowym Jorku.

Kwiaty dla bohatera

Na uroczystość prowadzoną przez Annę Klimczuk przybyło wielu gości. Na początku odśpiewane zostały hymn Polski przez Violę Gaidę i hymn amerykański przez Julię Baran. Następnie ksiądz Grzegorz Markulak, proboszcz pobliskiej parafii św. Stanisława Kostki na Greenpointie, odmówił modlitwę oraz poświęcił tablice. W dalszej kolejności w imieniu Fundacji Dobra Polska Szkoła głos zabrał Andrzej Cierkosz, z którego inicjatywy i przy wsparciu finansowym te tablice powstały, a zarazem pomysłodawca akcji „Kwiaty

Dla Kościuszki”. Po nim przemawiali: reprezentant stanowy Steven B. Raga, Jadwiga Kopala – przedstawicielka Komitetu Głównego Parady Pułaskiego, Marta Wesołowska z Polskiej Szkoły im. Z. Herberta z Copiague oraz Urszula Brożek z organizacji Polonia of Long Island.

Na zakończenie zrobiono pamiątkowe zdjęcie uczestników ceremonii, a Jadwiga Kopala wspólnie z Andrzejem Cierkoszem złożyli u stóp tablic okazały wieniec. Obecne były telewizje TVPolonia oraz POL-AND.TV i przedstawiciele polonijnych mediów.

 ZOSIA ZELESKA-BOBROWSKI

Podczas uroczystości przemówienie wygłosił reprezentant stanowy Steven B. Raga – reprezentujący 30. dystrykt wyborczy

Jadwiga Kopala z Komitetu Głównego Parady Pułaskiego, obok Andrzej Cierkosz – prezes Fundacji Dobra Polska Szkoła i pomysłodawca akcji „Kwiaty dla Kościuszki”

Jubileuszowa gala obchodzącego 80-lecie istnienia Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce

W służbie Polsce i Polonii

26 października w Konsulacie Generalnym RP w Nowym Jorku odbyła się uroczysta gala, podczas której wręczono nagrody przyznawane przez Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce. Uroczystość wpisła się w obchody 80-lecia Instytutu.

Jubileuszowa uroczystość była okazją do uhonorowania trzech osób, które mogą poszczycić się wyjątkowymi osiągnięciami. W trakcie wydarzenia Zofia Kłopotowska – redaktor naczelna tygodnika „Kurier Plus” została uhonorowana nagrodą Marshal Józef Piłsudski Leadership and Achievement Award za jej wyjątkowe

osiągnięcia w wydawaniu i zarządzaniu tygodnikiem. Laureatem nagrody Joseph Conrad Literature Award został Jack Fairweather, dziennikarz i autor bestsellerowej książki „The Volunteer”, która opisuje niezwykłą misję rotmistrza Witolda Pileckiego w niemieckim obozie koncentracyjnym Auschwitz. Docenione zostały jego wybitne osiągnięcia w dziedzinie literatury i to, że dzięki swojej książce przybliżył czytelnikom anglojęzycznym historię rotmistrza Pileckiego. Medal Marie Skłodowska-Curie trafił natomiast w ręce Artura Bartłomieja Chmielewskiego, syna znanego polskiego rysownika Henryka Jerzego Chmielewskiego, znanego

 Instytut Piłsudskiego w Ameryce, KG w NY

Dr Iwona Korga (piąta od lewej) od 20 lat pełni funkcję prezesa Instytutu Piłsudskiego w Ameryce

Laureatem nagrody Joseph Conrad Literature Award został Jack Fairweather, dziennikarz i autor bestsellerowej książki „The Volunteer” o rotmistrzu Witoldzie Pileckim

Zofia Kłopotowska – redaktor naczelna tygodnika „Kurier Plus” – została uhonorowana nagrodą Marshal Józef Piłsudski Leadership and Achievement Award

jako Papcio Chmiel. Artur Chmielewski, pracujący jako project manager w NASA, wyróżnienie otrzymał za swoje wybitne osiągnięcia w dziedzinie badań kosmicznych i współpracy z NASA.

Podczas gali przedstawiono pokrótce historię Instytutu Piłsudskiego w Ameryce, misję, jaka towarzyszy mu od samego początku istnienia i która jest kultywowana przez obecne władze Instytutu, a także aktualną działalność i osiągnięcia placówki. Była to też okazja, by podziękować

prezes Instytutu dr Iwonie Kordze oraz jej zespołowi za wysiłek wkładany w zachowanie oraz promowanie polskiego dziedzictwa na terenie Stanów Zjednoczonych.

W gali udział wzięł konsul generalny RP w Nowym Jorku Adrian Kubicki. Obecni byli również przedstawiciele polonijnych organizacji oraz mediów.

Wieczór uświetnili swoim występem duet Karolina Mikołajczyk & Iwo Jedyniecki oraz Dominik Grzyb.

 JLS

Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce jest jedną z najważniejszych placówek polskich poza granicami kraju. Pozycję swoją zawdzięcza w równej mierze zgromadzonym zbiorom, jak i pozanaukowemu dorobkowi. Jest więc depozytariuszem cennych archiwaliów, ale też placówką, której zadania zmieniały się zależnie od wielorakich przemian zachodzących w kraju i na wychodźstwie.

Instytut Józefa Piłsudskiego powstał 4 lipca 1943 r. Wśród założycieli była grupa najbliższych współpracowników marszałka, którzy w wyniku działań wojennych znaleźli się w Stanach Zjednoczonych. Głównym celem założycieli Instytutu w Nowym Jorku było prowadzenie stałej, niezależnej instytucji badawczo-naukowej zajmującej się nie tylko gromadzeniem, przechowywaniem i badaniem dokumentów dotyczących Polski, ale także popularyzowaniem prawdziwej, niezafałszowanej wiedzy o Polsce i jej historii najnowszej.

Od ponad dekady trwa proces digitalizacji zbiorów zgromadzonych w Instytucie. Wybrane kolekcje są już dostępne online dla wszystkich zainteresowanych.

Obecnie pod egidą Instytutu odbywają się sympozja naukowe, uroczystości z różnych okazji takich jak rocznice czy święta narodowe, gale rozdania nagród, spotkania z historykami, prezentacje książek, projekcje filmów, wystawy, lekcje dla młodzieży szkół polonijnych, kiermasze książek. Bieżąca działalność placówki i bogate zbiory sprawiają, że Instytut jest żywą skarbnicą wiedzy o Polsce i Polonii amerykańskiej.

Więcej informacji można znaleźć na stronie www.pilsudski.org.

RAPORT SPECJALNY

Jak zmienią się PLL LOT?

Dokończenie ze str. 1

Nowy wygląd kabin, większa liczba połączeń i zacieśniona współpraca z nowymi partnerami, dzięki czemu polski przewoźnik rozszerzy zasięg swojej siatki połączeń to tylko niektóre zmiany, jakich mogą się spodziewać pasażerowie w najbliższym czasie.

Miękkie nie tylko lądowanie

Nowa strategia Polskich Linii Lotniczych LOT na cztery najbliższe lata zakłada przewiezenie 16 milionów 900 tysięcy pasażerów. By to było realne, LOT będzie musiał dysponować flotą 110 samolotów. W tej chwili we flocie narodowego przewoźnika znajduje się 75 samolotów – różne modele Boeinga oraz Embraera. Warto wspomnieć, że polski przewoźnik był pierwszą linią lotniczą w Europie, w której flocie znalazł się Boeing 787 Dreamliner – jeden z najnowocześniejszych szerokokadłubowych samolotów na świecie. LOT zamierza stopniowo rozbudowywać swoją flotę, w związku z czym niedawno podpisany został kontrakt na dostawę kolejnych maszyn (typu Boeing 737 – MAX 8).

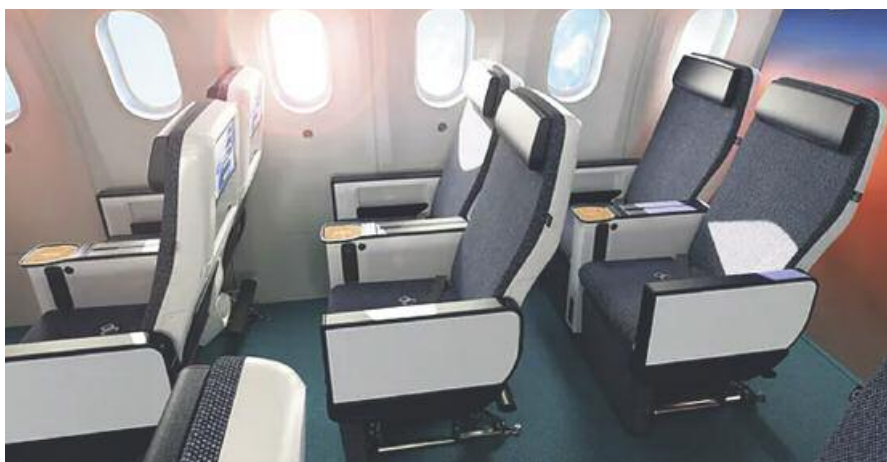
To nie będzie jedyna zmiana odnosząca się do floty LOT-u. Już wkrótce Dreamlinery PLL LOT zyskają nowe wnętrza. – Nowa przestrzeń kabin we wszystkich klasach inspirowana jest pejzażem Polski. Wibrujące, głębokie błękity stanowią doskonałą emanację marki LOT, a dodatek miedzi nawiązuje do ciepła polskiego słońca. Projekt wpisuje się w biznesowe trendy, jednak jako jedna z najstarszych i najbardziej rozpoznawalnych na świecie polskich marek nie zapomniemy o akcentach z naszego dziedzictwa kulturowego – tak o doświadczeniach przyszłych podróży w nowych kabinach 787 mówi Izabela Leszczyńska, dyrektor Biura Rozwoju Produktu i Customer Experience w Polskich Liniach Lotniczych LOT. Projekt nowych kabin wykonała dla Polskich Linii Lotniczych LOT wielokrotnie nagradzana brytyjska agencja designerska Tangerine.

Układ foteli w LOT Business Class zmieni się na 1-2-1, dzięki czemu każdy pasażer zyska swobodny dostęp do przejścia w dowolnym momencie podróży. Każdy fotel zostanie wyposażony w indywidualne drzwi, gwarantujące maksymalną prywatność. Również w LOT Premium Economy Class będzie więcej miejsca na przedmioty osobiste, a nowy profil foteli oraz ich rozstawienie ułatwią

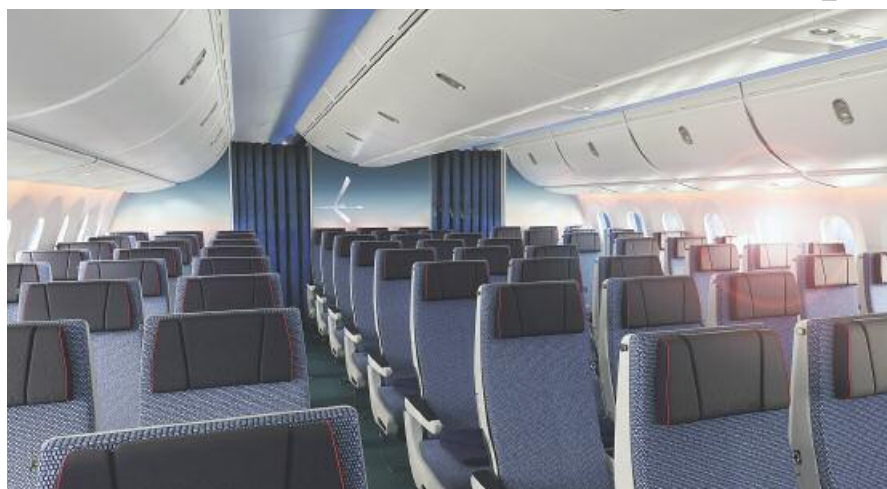
Wizualizacje wyglądu kabin Dreamlinerów po modernizacji:

Klasa biznes

Klasa ekonomiczna premium

Klasa ekonomiczna

dostęp do przejścia. W LOT Economy Class, dzięki zwiększonej przestrzeni na nogi oraz nowoczesnej technologii gąbek w siedziach, podróż Dreamlinerem będzie jeszcze wygodniejsza.

Zgodnie z zapowiedziami przedstawicieli polskiego przewoźnika samolotem PLL LOT z całkowicie zmodernizowaną kabiną pasażerowie polecą po raz pierwszy już w 2026 roku.

Kierunek: Ameryka!

LOT cały czas rozwija siatkę połączeń, dołączając do niej kolejne destynacje, będące odpowiedzią na zapotrzebowanie ze strony pasażerów. Przejawem tego jest choćby uruchomienie od 30 października br. codziennych połączeń Warszawa – Rzym, a od 4 listopada połączenia Rzeszów – Mediolan (raz w tygodniu). Jednak choć polski przewoźnik bez wątpienia chce wyrobić sobie pozycję lidera w Europie, to nie tylko loty regionalne wpisane są w strategię jego rozwoju. Od dawna bardzo istotny dla PLL LOT jest rynek północnoamerykański. Aktualnie ponad 30 proc. przychodów LOT-u pochodzi z realizacji lotów do Kanady i Stanów Zjednoczonych Ameryki. Obecnie LOT lata z Warszawy do Chicago, Los Angeles, Miami, Newark, Nowego Jorku i Toronto, połączenia transatlantyckie realizowane są też z podkrakowskich Balic do Chicago, a sezonowo również z Rzeszowa oraz Krakowa do Newark. Rozwój połączeń do Ameryki na stałe wpisał się w strategię polskiego przewoźnika i wszystko wskazuje na to, że do obecnych kierunków mogą dołączyć kolejne, co zapewne ucieszy Polonię. W siatce połączeń do 2028 roku ma się pojawić 20 nowych kierunków, a wśród nich wymieniane są też kolejne miasta w Stanach Zjednoczonych: San Francisco i Boston, ale jak na razie prezes LOT-u Michał Fijoł podkreśla, że nie podjęto ostatecznych decyzji odnośnie do wyboru destynacji.

Dobłą wiadomością dla osób podróżujących na trasie między Polską a Stanami Zjednoczonymi jest ogłoszone również na początku października br. partnerstwo codeshare z amerykańskim przewoźnikiem JetBlue Airways. Do tej pory obie linie lotnicze współpracowały ze sobą na zasadzie umowy interline. Nowa, rozszerzona umowa ma zapewnić pasażerom lepszą siatkę połączeń, a także większą wygodę, ponieważ będzie obowiązywać jednolita polityka bagażowa oraz warunki taryfowe, a podróż będzie zaplanowana w taki sposób, żeby pa-

**LOT to coś więcej
niż tylko firma. To nasz
narodowy przewoźnik
i jednocześnie
ambasador Polski
na całym świecie
– premier RP
Mateusz Morawiecki**

sąsiedzi mogli dostać się do docelowych miejsc w USA z uwzględnieniem czasu na przesiadkę. Współpraca LOT-u z JetBlue ma zapewnić pasażerom lecącym z polskich lotnisk w Warszawie, Krakowie lub Rzeszowie dostęp do popularnych kierunków w USA, takich jak m.in.: Atlanta, Boston, Detroit, Orlando, Las Vegas, Tampa czy Waszyngton – i odwrotnie. Bilety na nowe loty mają być dostępne już od sezonu zimowego 2023/24.

Bursztynowe akcenty na O'Hare

Polski narodowy przewoźnik planuje także inwestycje na lotniskach: przebudowany i odświeżony będzie Business Lounge Polonez w Warszawie oraz uruchomiony zostanie salonik biznesowy w Chicago. Nowy LOT Business Lounge na lotnisku O'Hare w Chicago to pierwsza tego typu przestrzeń poza Europą. Wnętrze będzie charakteryzowało się nowoczesnym wzornictwem, ale także przemyślanym konceptem funkcjonalnym. Do dyspozycji pasażerów będzie kilka stref, m.in. pracy, relaksu oraz części gastronomicznej. Nie zabraknie akcentów nawiązujących do polskiej tradycji, m.in. dzięki wykorzystaniu w przestrzeni bursztynu, a także współpracy z polskimi partnerami. – Chcemy, by przestrzeń była symbolem polskiej gościnności, z którą LOT jest nieodłącznie kojarzony. Wierzę, że dzięki niej będziemy mogli zaoferować fantastyczne doświadczenia naszym gościom – mówi Izabela Leszczyńska. Business Lounge będzie dostępny dla pasażerów Polskich Linii Lotniczych LOT oraz posiadaczy kart programów partnerskich. Podkreśla też, że dla PLL LOT Chicago jest kluczowym kierunkiem w Stanach Zjednoczonych ze względu na potencjał ruchu polonijnego.

Otwarcie zaplanowane jest na przełomie trzeciego i czwartego kwartału 2024 roku.

Cała naprzód!

Polskie Linie Lotnicze LOT ostatnio odnotowały sporo sukcesów. W latach 2016–2019 LOT urosł dwukrotnie – z 5,5 mln do 10,5 mln pasażerów. Zwiększył liczbę kierunków z 40 do ponad 100. Flota samolotów powiększyła się z 42 samolotów do 75. Pandemia i wprowadzone w związku z nią ograniczenia zastopowały ten rozwój, ale obecnie branża lotnicza, w tym również LOT, nie tylko odrabia straty, ale też zaczyna liczyć zyski. W ubiegłym roku polski przewoźnik wypracował ponad 113,7 mln zł zysku przy przychodach przekraczających 8,3 mld zł i przewiózł 8 mln pasażerów, wykonując ponad 85 tys. lotów.

W kwietniu br. PLL LOT osiągnęły najlepszy wynik pod względem punktualności wśród europejskich przewoźników w pierwszym półroczu 2023 roku, wyprzedzając m.in. Austrian Airlines czy hiszpańską Iberię. To spory sukces, bowiem to właśnie punktualność jest jednym z kryteriów przy wyborze linii lotniczych, zwłaszcza jeśli pasażerowie decydują się na lot z przesiadkami.

W lipcu br. LOT przewiózł na swoich pokładach ponad milion pasażerów, a dokładnie: 1,041,427 osób, czyli najwięcej w całej swojej 94-letniej historii. Wynik ten – ponad milion przewiezionych pasażerów w ciągu miesiąca – powtórzony został we wrześniu.

Wiceminister aktywów państwowych Maciej Małecki, który uczestniczył w październikowej prezentacji strategii LOT-u powiedział, że nowa strategia będzie mapą do osiągnięcia celów. Wyraził przekonanie, że cele, które stawia sobie przewoźnik, zostaną osiągnięte. Zaznaczył, że celem strategii jest rywalizacja z największymi graczami na europejskim i światowym rynku lotniczym. Wskazał też, że LOT realizując strategię stanie się nowoczesną i przyjazną dla pasażerów linią lotniczą.

– LOT to coś więcej niż tylko firma. To nasz narodowy przewoźnik i jednocześnie ambasador Polski na całym świecie. Blisko 50 państw i 10 mln pasażerów – powiedział premier Polski Mateusz Morawiecki podkreślając, że co roku samoloty polskiego przewoźnika świadczą usługi transportowe „niosąc w świat przekaz, że polska marka to wyższa jakość”.

– Ważne, z kim podróżujesz. Bo dobry partner w podróży to bezpieczeństwo, komfort i gwarancja powodzenia planów. PLL LOT od blisko 95 lat są właśnie takim partnerem: solidnym i ważnym dla kolejnych pokoleń Polaków. Strategia, którą zaprezentowaliśmy, jest obietnicą na następne dziesięciolecia. Światowe lotnictwo zmienia się na naszych oczach, a my będziemy jednym z liderów tej zmiany – mówi Michał Fijoł, prezes zarządu PLL LOT.

Paczki na święta

Szybko, tanio i rzetelnie od ponad 40 lat!

NAM MOŻESZ ZAUFAC

EST. 1980

Polonez

ZESKANUJ KOD
i znajdź nasz punkt w Twojej okolicy

Polonez-America LLC
600 Markley Street, Port Reading, NJ 07064
143 Doty Circle, West Springfield, MA 01089

908-862-1700
413-732-3899

polonezamerica.com

f Polonez-America @ PolonezUSA

Zaoszczędź \$10 z hasłem CHRISTMAS

Zaoszczędź \$20 wysyłając bezpośrednio z naszych magazynów!

→ u wszystkich naszych agentów do końca roku!

→ 600 Markley Street, Port Reading, NJ
→ 143 Doty Circle, West Springfield, MA

Promocje ważne do 12/31/23. Kupon \$10 ważny na wszystkie przesyłki. Kupon \$20 na przesyłki morskie od 30# i lotnicze od 15#.

W Amerykańskiej Częstochowie odsłonięto tablicę upamiętniającą kapelanów Wojska Polskiego zamordowanych w Katyniu

Pamięć budująca tożsamość

 czestochowa.us

W niedzielę, 22 października, w Narodowym Sanktuarium Matki Boskiej Częstochowskiej w Doylestown miało miejsce uroczyste odsłonięcie tablicy upamiętniającej kapelanów Wojska Polskiego, zamordowanych przez Sowietów w 1940 roku w zbrodni katyńskiej. Uroczystość poprzedziła msza święta, której przewodniczył biskup polowy Wiesław Lechowicz.

W uroczystości udział wzięli m.in. Stanisław Starnawski, wicekonsul RP z Nowego Jorku, przedstawiciele Stowarzyszenia Polskich Weteranów w Ameryce na czele z komendantem Tadeuszem Antoniakiem, liczna reprezentacja polskiego harcerstwa, rekonstruktorzy historyczni, reprezentanci Stowarzyszenia Pamięć oraz członkowie miejscowej Polonii.

Odsłonięcia tablicy dokonał Jan Józef Kasprzyk, szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, który przypomniał, że mord katyński miał być próbą zabicia Polski i pozbawienia jej elity, przywódców, którzy chcieliby walczyć o wolność i niepodległość. – Pamięć jednak nie dała się zgładzić, nie chciała ulec przemocy i dlatego nie udało się Sowietom, nie udało się Niemcom i Sowietom zabić Polski, bo przetrwała pamięć, bo na tej pamięci budujemy naszą tożsamość – stwierdził. – Po tej i po tamtej stronie oceanu jesteśmy tym samym dumnym narodem, klękającym tylko przed Bogiem. Niech pamięć o tych, którzy przelewali krew za ojczyznę, cementuje nas i łączy, aby Polska nigdy nie zginęła – dodał.

Głos zabrał też Łukasz Stefaniak, prezes Stowarzyszenia Pamięć Kapelanów Katyńskich, które jest inicjatorem akcji upamiętniania kapelanów. Stefaniak przypomniał, że duchowni zostali uwięzieni razem z polskimi jeńcami byli w obozach specjalnych NKWD, w których nieśli żołnierzom nadzieję, potajemnie sprawowali dla nich sakramenty i w końcu razem z 20 tys. polskich oficerów oddali życie wiosną 1940 r. Podziękował też ojcom i braciom paulinom z Amerykańskiej Częstochowy, Urzędowi ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Stowarzyszeniu Pamięć, którzy przyczynili się do tego, że inicjatywę tę udało się zrealizować.

Gdy uczestnicy uroczystości zajęli miejsca w świątyni, powitał ich o. Marcin Cwierz, przeor sanktuarium, który pod-

Poświęcenia tablicy upamiętniającej zamordowanych w zbrodni katyńskiej kapelanów dokonał ordynariusz polowy bp Wiesław Lechowicz

kreślił, że umieszczenie w sanktuarium tablicy upamiętniającej pomordowanych kapelanów katyńskich jest ogromnym zaszczytem. – Amerykańska Częstochowa jest naszą małą Polską, tu pamiętamy o historii, pielęgnujemy nasz język, wspominamy ważne wydarzenia z życia naszej ojczyzny, a Katyni jest jednym z najważniejszych takich wydarzeń – stwierdził przeor.

Homilię wygłosił bp Lechowicz, który podkreślił, że po raz pierwszy przybywa do Amerykańskiej Częstochowy jako biskup polowy, choć był tu już wcześniej jako Delegat Konferencji Episkopatu Polski do Spraw Duszpasterstwa Polonii. Nazwał Amerykańską Częstochowę „duchową stolicą Polonii” oraz docenił jej rolę jako „miejsca stojącego na straży pamięci o historii naszego narodu i polskiego oręża”. Ordynariusz wojskowy wspominał również o niezłomnej postawie 33 kapelanów Wojska Polskiego zamordowanych na wschodzie. – Wiedzieli, że nawet w sytuacjach beznadziejnych jest Bóg i dlatego, jak dzisiaj słyszeliśmy przed Ewangelią, jawili się oni „jako światła w świecie”, świata pogrążonego w mrokach wojny i nienawiści. Dziś dziękujemy Panu Bogu za to ich świadectwo, ich przykład,

który nas również inspirowa do tego, aby być źródłem światła w świecie naznaczonym niepokojem – powiedział. Przypomniał też, że dzięki zachowanym pamiętnikom można dowiedzieć się, z jakim poświęceniem i narażeniem życia kapelani katyńscy wypełniali swoje duszpasterskie obowiązki w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku. Na zakończenie bp Lechowicz zwrócił się do Polonii, dziękując za pielęgnowanie tradycji i historii Polski. – Modlę się o to, by nie zabrakło wam siły i wytrwałości w pielęgnowaniu tego wszystkiego co piękne, związane z naszą wiarą, historią i kulturą. (...) W apelu jasnogórskim śpiewamy „jestem, pamiętam, czuam”, niech te słowa będą dla was drogowskazem – zaapelował.

Na zakończenie nabożeństwa Złotym Krzyżem Biskupa Polowego Deo et Patriae odznaczeni zostali paulini pełniący posługę w Narodowym Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej w Doylestown. Medal Błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki wręczono Grzegorzowi Tyimińskiemu, prezesowi Stowarzyszenia Pamięć. Biskup polowy przekazał też pamiątkowy ryngraf na ręce przeora sanktuarium. Wręczono również pamiątkowy medal abp. Józefa Gawliny o. Bartłomie-

jowi Marciniakowi, redaktorowi Głosu z Amerykańskiej Częstochowy. Narodowe Sanktuarium Matki Boskiej Częstochowskiej w Doylestown zostało też uhonorowane przez ministra Jana Józefa Kasprzyka medalem Pro Bono Poloniae. Medal odebrał prowincjał paulinów o. Tadeusz Lizyńczyk. Medalami Pro Patria uhonorowani zostali Teresa Kozłowska, Kazimierz Kozłowski i Grzegorz Tyimiński. Stowarzyszenie Pamięć Kapelanów Katyńskich natomiast przyznało Janowi Józefowi Kasprzykowi dyplom potwierdzający honorowe członkostwo w stowarzyszeniu.

Po mszy św. w sali konferencyjnej został wyświetlony film pt. „Kapelani Golgoty Wschodu”. Po zakończeniu uroczystości minister Jan Józef Kasprzyk oddał hołd żołnierzom Brygady Świętokrzyskiej – płk. Antoniemu Szackiemu „Bohunowi” oraz ppłk. Leonardowi Zub-Zdanowiczowi spoczywającym na pobliskim cmentarzu w Amerykańskiej Częstochowie.

Organizatorami uroczystości byli: Stowarzyszenie Pamięć Kapelanów Katyńskich, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, ojcowie paulini z Amerykańskiej Częstochowy i Stowarzyszenie Pamięć.

ZUBRÓWKA®

Dostępna
lokalnie

**CZYSTA... I BIAŁA.
TAK SAMO DOSKONAŁA!**

Zawsze w dobrej cenie

W IV edycji akcji „Pamiętaj o Weteranach” w Amerykańskiej Częstochowie wzięło udział ponad 400 wolontariuszy

Żywa lekcja patriotyzmu

 czestochowa.us, Stowarzyszenie Pamięć, facebook – archiwum szkół

Pamięć to najcenniejszy dar, jaki żywi mogą ofiarować tym, którzy już odeszli. Przejawem tej pamięci jest między innymi dbanie o miejsce wiecznego spoczynku zmarłych. Właśnie w tym celu – aby uporządkować kwatery polskich weteranów i następnie ozdobić je wstążkami w polskich barwach narodowych – na cmentarzu w Amerykańskiej Częstochowie w ostatnią sobotę października spotkało się ponad 400 wolontariuszy, głównie polonijnej młodzieży ze szkół w Nowym Jorku, New Jersey i Pensylwanii. W ramach IV edycji akcji „Pamiętaj o Weteranach” uporządkowano i udekorowano niemal 2400 nagrobków.

W Amerykańskiej Częstochowie w Doylestown, PA znajduje się największy cmentarz wojskowy poza granicami Polski. Spoczywa na nim wiele wybitnych i zasłużonych dla Polski oraz Polonii osób: żołnierze z tzw. Błękitnej Armii gen. Hallera, weterani II wojny światowej walczący pod dowództwem gen. Andersa, cichociemni, powstańcy warszawscy, sybiracy, członkowie harcerstwa, zasłużeni działacze polonijni i wielu innych. Akcja „Pamiętaj o Weteranach” powstała po to, by przypomnieć zasługi tych osób zarówno dla Polski, jak i dla amerykańskiej Polonii oraz przekazać polonijnej młodzieży szacunek i pamięć o nich. Pomysłodawcą i koordynatorem akcji jest Grzegorz Tymiański – prezes Stowarzyszenia Pamięć.

Z roku na rok akcja się rozrasta – w zeszłorocznej edycji uczestniczyło nie-

W sobotnie przedpołudnie 28 października ponad 400 osób wzięło udział w akcji porządkowania terenu wokół nagrobków polskich weteranów na cmentarzu w Amerykańskiej Częstochowie, a następnie przyozdobienia ich biało-czerwonymi wstążkami

spełna 300 wolontariuszy, w tym roku było ich o ponad stu więcej. Wśród nich byli uczniowie polonijnych szkół, którym towarzyszyli nauczyciele i rodzice, polscy studenci z amerykańskich uczelni, harcerze i harcerki, przedstawiciele Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce oraz innych polonijnych organizacji.

Akcja rozpoczęła się harcerską mszą świętą, której przewodniczył ojciec Bartłomiej Marciniak, harcmistrz. Po krótkim instruktażu wszyscy uczestnicy przeszli na cmentarz, aby przystąpić do

prac porządkowych. Po uporządkowaniu terenu przystąpiono do dekorowania biało-czerwonymi wstążkami weterańskich nagrobków. Następnie uczestnicy akcji przeszli pod znajdujący się w centralnym punkcie nekropolii pomnik Husarza dłuta śp. Andrzeja Pityńskiego, gdzie modlono się za tych, którzy swoje życie oddali na służbę ojczyźnie. Pod pomnikiem złożono kwiaty i ustawiono znicze w barwach biały i czerwony, które utworzyły kształt polskiej flagi. Modlitwę za zmarłych weteranów poprowadził o. Bartłomiej Marciniak.

Patrząc na krzyże przepasane biało-czerwoną wstęgą nie można się było oprzeć wrażeniu, że oto patrzy na tych żołnierzy, ustawionych w równym szeregu, którzy stawili się na Apel Pamięci...

Uczestnicy akcji otrzymali od organizatorów na pamiątkę fragmenty biało-czerwonych wstążek oraz przekazane przez Biuro Edukacji Narodowej Instytutu Pamięci Narodowej guziki katyńskie. Na zakończenie na wszystkich czekał też poczęstunek.

 Więcej zdjęć znajdziesz na www.BialyOrzel24.com

distributor of quality
construction materials + training

Zapraszamy na zakupy do Polskiego sklepu
DF Studio na Staten Island, NY.

W sklepie znajdziesz wszystko co potrzebne
do wykończenia Twojego domu.

DFStudioNYC.com
347-801-2855

The widest product range
with anthracite core in the market.

Worthouse

DF STUDIO
Master Distributor

EcoFirm
Concrete

Exclusive Distributor

Wysokiej jakości materiały budowlane również z Europy dla kontraktorów i
osób prywatnych, m.in. dachy, okna, bramy garażowe, panele ściienne, podłogi drewniane.

WYŻSZE
OPROCENTOWANIE
OD 1-GO WRZEŚNIA 2023

PRCUA
150K ANNUITY SERIES

- ✓ ZARÓB WIĘCEJ
- ✓ ZASIL PLAN EMERYTALNY
- ✓ POWIĘKSZ ZWROT PODATKOWY
- ✓ DOŁĄCZ DO PRCUALife I CELEBRUJ Z NAMI

OTWIERAJĄC KONTO EMERYTALNE W NOWEJ SERII
LUB DOKONUJĄC TRANSFERU ISTNIEJĄCEGO KONTA

MYGA
MULTI-YEAR GUARANTEED ANNUITY
EDGE 150K — 3 LATA
5.00%*
APY
3 LATA GWARANTOWANE
\$1,500 minimum wpłaty

STAR 150K — 5 LAT
6.00%*
APY
1 ROK GWARANTOWANY
\$500 minimum wpłaty

ELITE 150K — 8 LAT
7.00%*
APY
1 ROK GWARANTOWANY
\$500 minimum wpłaty

*MINIMUM GWARANTOWANE 3%

POLISH ROMAN CATHOLIC UNION OF AMERICA | Life Insurance, Annuities & Member Benefits
984 N Milwaukee Avenue, Chicago, Illinois 60642 | (800) 772-8632 | PRCUA.ORG |

Biały Orzeł Junior

Dodatek dla **dzieci i rodziców**

BIAŁY
WHITE EAGLE
ORZEŁ

POCZYTAJMY RAZEM

Czesław Piotr Kondraciuk

Jesiennie fascynacje Rudej Kitki

Ruda Kitka z dumą spoglądała na kołyszące się wierzchołki drzew. Ta jesień była dla niej bardzo pracowita, obfitująca w wiele pozytywnych wydarzeń. A było ich naprawdę wiele. Przede wszystkim udało się jej powiększyć dziuplę, co pozwoliło zgromadzić w niej więcej zimowych zapasów. Nie będzie musiała korzystać z wielu skrytek pomocniczych, o których bardzo często zapominała. Dzięki Czerwonej Czapeczce jak zwykle czynił swoją powinność. On nie musiał gromadzić zimowych zapasów. Teraz z uporem walił dziobem w korę potężnego pnia, a echo wiernie mu odpowiadało. Słyszając jego gorączkowe stukanie, Kitka przypomniała sobie tamte minione chwile, kiedy leżał nieprzytomny w swojej dziupli i trzeba go było ratować. Teraz był zdrow jak ryba i uparcie poszukiwał smakowitych kąsków. Zastanawiało ją długie milczenie pani Sójki. Od kilku dni w ogóle nie dawała znaku życia. Pewnie poleciała gdzieś w inne partie lasu na ulubione pogaduszki. Taka już była jej natura... Kitka wyprostowała przemęczone łapki, podziwiając przepiękne kolory jesieni. Czerwień buków, złoto dębów i brzoź na tle zieleni sosen wprost zniewalały. Szczegól-

nie brzozy o długich, spadających ramionach nastrojały wielką zadumą. Spojrzała w dół. Skrzata Dobraszka nie było pod dębem. Zawsze się tu wylegiwał, kiedy nie miał nic do roboty. Zajrzała do kryjówki. Tam też go nie było. Przepadł jak kamień w wodę. – Musiał podążyć na poszukiwanie nowych przygód – pomyślała, udając się na popołudniową drzemkę. Tylko las szumiał nieustannie, wsłuchując się w dialogi wysmukłych sosen.

SŁOWEM MALOWANE

Regina Nachacz

Przeziębienie

A na świecie listopad
Pachnący, kolorowy
Już ostatni liść opadł
Wierszyk idzie do głowy!

O tym, że smutne deszcze
Będą padać codziennie
Dmuchną wiatry i jeszcze
Cztery słowa ode mnie!

Siedzę z kotem przy oknie
Z kolorową papużką
Patrę jak drzewo moknie
I spoglądam na łóżko!

Dobrze było poleżeć
Powygrzewać chorobę
Ale jutro, w to wierzę
Moje zdrowie jak nowe!

Refren:

Kocham czas jesiennych dni
Wichury, deszcze, liście
A najbardziej błogie sny
Pod kołdrą oczywiście!

POLSKA W POEZJI

WIERSZYKI O POLSCE

Patriotyzm słowem
malowany

Antoni Słonimski

„Polska”

I cóż powiedzą tomy słowników,
Lekcje historii i geografii,
Gdy tylko o niej mówić potrafi
Krzak bzu kwitnący i śpiew słowików.
Choć jej granice znajdziesz na mapach,
Ale o treści, co je wypełnia,
Powie ci tylko księżycza pełnia
I mgła nad łąką, i liści zapach.

Pytasz się, synu, gdzie jest i jaka?
W niewymierzonej krainie leży.
Jest w każdym wiernym sercu Polaka,
Co o nią walczył, cierpiał i wierzył.
W szumie gołębi na starym rynku,
W książce poety i na budowie,
W codziennej pracy, w życzliwym słowie,
Znajdziesz ją w każdym dobrym uczynku.

Władysław Bełza

„Katechizm polskiego dziecka”

- Kto ty jesteś?
- Polak mały.
- Jaki znak twój?
- Orzeł biały.
- Gdzie ty mieszkasz?
- Między swemi.
- W jakim kraju?
- W polskiej ziemi.
- Czym ta ziemia?
- Mą ojczyzną.
- Czym zdobyta?
- Krwią i blizną.
- Czy ją kochasz?
- Kocham szczerze.
- A w co wierzysz?
- W Polskę wierzę.
- Czym ty dla niej?
- Wdzięczne dziecię.
- Coś jej winien?
- Oddać życie.

Czesław Janczarski

„Barwy ojczyste”

Powiewa flaga,
gdy wiatr się zerwie.
A na tej fladze
biel jest i czerwień.
Czerwień to miłość,
biel – serce czyste.
Piękne są nasze
barwy ojczyste.

Ryszard Przymus

„Polska”

Polska – to taka kraina,
która się w sercu zaczyna.
Potem jest w myślach blisko,
w pięknej ziemi nad Wisłą.
Jej ścieżkami chodzimy,
budujemy, bronimy.
Polska – Ojczyzna...
Kraina, która się w sercu zaczyna.

Maria Konopnicka

„Polska – moja ojczyzna”

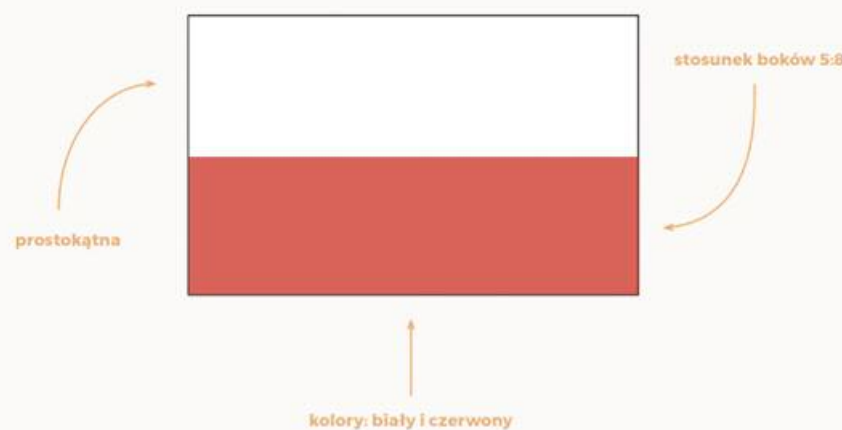
A jak ciebie kto zapyta:
Kto ty taki, skąd ty rodem?
Mów, żeś z tego łąnu żyta,
Żeś z tych łąk, co pachną miodem.
Mów, że jesteś z takiej chaty,
Co Piastowską chatą była,
Żeś z tej ziemi, której kwiaty
Gorzka rosa wykarmiła.

POLSKIE
SYMBOLE

Godło Polski

Flaga Polski

WAŻNE ROCZNICE

11 listopada

Narodowe Święto Niepodległości to święto państwowe w Polsce obchodzone corocznie 11 listopada dla upamiętnienia odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918, po 123 latach zaborów (1795–1918). Święto zostało ustanowione ustawą z dnia 23 kwietnia 1937 r., zniesione przez komunistyczne władze w 1945 r. i następnie przywrócone w okresie transformacji systemo-

wej w 1989 r. To święto radości i dumy narodowej.

Współcześnie obchody Święta Niepodległości w Polsce z udziałem najwyższych władz państwowych odbywają się na placu marsz. Józefa Piłsudskiego w Warszawie, przed Grobem Nieznanego Żołnierza. Inne formy obchodów to: biegi, koncerty, wykłady i inscenizacje historyczne czy przemarsze ulicami miast.

CO KRAJ TO OBYCZAJ

HUBERTUS

Święty Hubert – za życia Hubertus z rodu Merowingów, rodem z Gaskonii, zapalony jeździec i zagorzały miłośnik polowań, późniejszy biskup Liège – to patron koniarzy, jeźdźców, myśliwych i leśników.

Legenda głosi, że do 40. roku życia oddawał się hulankom i swawolom, a w swej miłości do łowów był tak zapamiętały, iż pozwolił sobie wybrać się na polowanie w Wielki Piątek. I właśnie owego dnia ukazał mu się wspaniały jelen – albinos – z krzyżem jaśniejącym pośród poroża. Zrozumiał Hubertus całą niesto-

sowność swego postępowania, pojął cały ogrom grzechu, jakiego się dopuścił, i postanowił od tej pory zarzucić polowania i wieść życie przykładne a pobożne. Za zasługi na tym polu został mianowany biskupem Liège, a za szerzenie wiary chrześcijańskiej pośród licznych jeszcze wówczas pogan – wkrótce po śmierci uznany za świętego. Relikwie św. Huberta poświęcone zostały 3 listopada 743 r. i dlatego 3 listopada obchodzony jest Dzień św. Huberta, inaczej zwany Hubertusem – czyli święto jeźdźców, myśliwych i leśników. Pamiętajmy, że słowo Hubertus jako nazwę święta zapisujemy wielkimi literami, zaś hubertus – gonitwę konną – czyli zwyczaj związany z tym świętem zapisujemy małymi literami.

REBUS

B=P

R=L ~~S~~~~Z~~~~R~~

I=S

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

CIEKAWOSTKA JĘZYKOWA

OJCZYSTY

Przymiotnik OJCZYSTY to ciekawy wyraz, który etymologicznie związany jest z jednym słowem, a słowotwórczo – z drugim. Przymiotnik OJCZYSTY pochodzi od rzeczownika OJCIEC, strukturalnie zaś wiąże się z rzeczownikiem OJCZYŻNA. Współcześnie OJCZYSTY to bowiem przede wszystkim 'dotyczący ojczyzny, właściwy ojczyźnie' (np. kraj ojczysty, ziemia ojczysta, historia ojczysta), w definicji zawarte jest zatem słowo OJCZYŻNA, nie zaś OJCIEC. Genezę przymiotnika OJCZYSTY widać dopiero w innym, rzadziej używanym znaczeniu 'należący do rodziców lub rodziny' lub 'związany z miejscem urodzenia' (np. dom ojczysty, ojczyste strony) – w tym znaczeniu przymiotnik OJCZYSTY, używany od drugiej połowy XVI w., można zastąpić przymiotnikiem OJCOWSKI, który powstał później niż OJCZYSTY. Do połowy XVI w. forma OJCZYSTY miała postać OĆCZYSTY, utworzona bowiem została od dawniejszej postaci wyrazu OJCIEC, czyli od formy OCIEC.

LABIRYNT

Znajdź drogę prowadzącą do domu

KAŹCIK RODZICA

Co to jest patriotyzm?

Patriotyzm to umiłowanie i pielęgnowanie narodowej tradycji, kultury czy języka. Patriotyzm oparty jest na poczuciu więzi społecznej, wspólnoty kulturowej oraz solidarności z własnym narodem i społecznością. Dziś o patriotyzmie mówi się bardzo dużo, ale wydaje się, że mocno opierając się na tej tradycyjnej definicji. Tradycyjna definicja patriotyzmu, znana jeszcze z czasów, kiedy Polska nie posiadała niezależnej państwowości, mówi, że patriotyzm to postawa szacunku, umiłowania i oddania się własnej ojczyźnie oraz chęć ponoszenia za nią ofiar. Charakteryzuje się też przedkładaniem celów ważnych dla ojczyzny nad osobiste, a także gotowością do pracy dla jej dobra i w razie potrzeby poświęcenia dla niej własnego zdrowia lub życia. Tymczasem Polska jest niezależnym, rozwijającym się państwem, więc miłość do ojczyzny siłą rzeczy nie może być wyrażana fizyczną obroną jej granic, ale w inny sposób, na przykład wyrazem szacunku do historii i tradycji ojczystego kraju oraz do każdego człowieka. Dbalność o państwo w każdym wymiarze, także w ujęciu globalnym.

Jak rozumieć patriotyzm?

Patriotyzm to głęboki szacunek i solidarność z ludźmi, z którymi wspólnie tworzy się pewną społeczność – zarówno tymi, którzy żyją obok nas, jak i z tymi, którzy żyli wcześniej i będą żyć po nas. Są to wszystkie dobre wartości które przekazujemy naszym dzieciom zarówno w domu, jak i w szkole. Zatem postawa patriotyczna przejawia się w każdym naszym zachowaniu, postępowaniu, kiedy przyczyniamy się do szerzenia dobrego imienia ojczyzny.

Jak w obecnym czasie być patriotą?

Współczesny patriota musi być człowiekiem otwartym, tolerancyjnym, dbającym o środowisko, znającym historię, stanowiącą jeden z najistotniejszych elementów scalających naród, kultuwującym tradycje. Patriota szanuje swoją małą ojczyznę – rodzinę, nauczycieli, koleżanki i kolegów, miasto, w którym mieszka, tworząc tym samym świat oparty na podstawowych i

jednocześnie najważniejszych wartościach. W czasach otwartych granic, w świecie globalnej wioski nasz patriotyzm objawia się oczywiście inaczej niż sto czy dwieście lat temu. Dlatego warto dzieciom uświadomić tę różnicę poprzez opowieść o naszej historii, o utracie i dążeniu do odzyskania niepodległości. Ale i o tym, jak dziś postrzegamy zaangażowanie w życie kraju.

Jak wytłumaczyć dziecku symbole narodowe?

Zapewne dzieci znają polskie symbole narodowe – flagę, godło i hymn, jednak warto się wspólnie zastanowić nad tym, skąd się one wzięły i co oznaczają, na przykład co oznacza biel i czerwień naszej flagi. Naukę symboli narodowych z najmłodszymi najlepiej odbyć poprzez wspólne słuchanie i śpiewanie hymnu – nauka wszystkich zwrotek na pewno przyda się też i wielu dorosłym. Można też wykonać razem prace plastyczne, tj. zrobienie flagi, narysowanie lub pokolorowanie godła polskiego. Jeśli wasze dzieci lubią wyklejanki, rysowanie, malowanie itp., to warto z nimi wykonać więcej prac – np. z mapą Polski, gdzie można pokazać podział na regiony, województwa, wspólnie zaznaczyć największe miasta i narysować rzeki.

Jakie są znane lektury na temat patriotyzmu dla dzieci?

Nie ma to jak dobra, wartościowa książka, dlatego zachęcam do ciekawych lektur i tak na przykład „Wielka księga małego Polaka” Joanny Bachanek pomoże w poznaniu znaczenia symboli narodowych, przedstawi ciekawe legendy, poszerzy wiedzę na temat regionów, strojów ludowych, kuchni, atrakcji turystycznych, ważnych wydarzeń z historii naszego kraju oraz sylwetki wybitnych Polaków. Kolejna pozycja godna polecenia to „Ignas. Opowieści patriotyczne” Wioletty Piaseckiej, gdzie bohaterem jest Ignacy Jan Paderewski: pianista, kompozytor, działacz niepodległościowy, mąż stanu i polityk. To historia niezwykłego chłopca, który miał tylko dwa marzenia: być kimś i zrobić coś dla Polski. Natomiast „Jaki znak twój? Wierszyki na dalsze 100 lat niepodległości” Michała Rusinka to

© Archiwum WEM

Współczesny patriota musi być człowiekiem otwartym, tolerancyjnym, dbającym o środowisko, znającym historię, stanowiącą jeden z najistotniejszych elementów scalających naród, kultuwującym tradycje.

wyjątkowa książeczka z wierszykami patriotycznymi w zupełnie nowej odsłonie przystępniejszej dla współczesnego dziecka. Z książeczki „Kto ty jesteś?” Joanny Olech dowiemy się o patriotyzmie inaczej: lekko, nowatorsko i na dziecięcą miarę. Pozycja ta odwołuje się do idei społeczeństwa obywatelskiego, wzajemnego szacunku, ekologii, tolerancji i zaangażowania na rzecz kraju.

W jaki sposób wzmocnić poczucie polskiej tożsamości u dzieci mieszkających za granicą?

➔ Dbajmy o poznanie języka polskiego przez dzieci.

- ➔ Pamiętajmy o kontakcie najmłodszych z rodziną pozostałą w Polsce.
- ➔ Posyłajmy dzieci do polskich szkół, jeśli mamy taką możliwość.
- ➔ Dbajmy o tradycje i kulturę polską.
- ➔ Podsuwajmy dzieciom ciekawe książki i czasopisma.

SYLWIA WADACH KLOCZKOWSKA
Nauczycielka Szkoły Języka Polskiego im. św. Jana Pawła II w Bostonie

Bibliografia:

- <https://publicystyka.ngo.pl/patriotyzm-czy-moze-byc-nowoczesny-i-co-to-znaczy>
- <https://dziecko.trojmiasto.pl/jak-wspolczesnie-uczyc-dzieci-patriotyzmu-n139565.html>

Dodatek dla dzieci i rodziców „Biały Orzeł Junior” jest realizowany we współpracy z Konsulatem Generalnym RP w Nowym Jorku oraz współfinansowany ze środków DWPPG MSZ.

Na styku trzech państw

Magia Bieszczadów

Każdy, kto choć raz był w Bieszczadach, wie, że to niezwykle miejsce. Leżące na styku Polski, Ukrainy i Słowacji pasmo górskie z roku na rok przyciąga coraz większą liczbę turystów. Malownicze krajobrazy i stosunkowo łatwe trasy to idealne połączenie dla wszystkich, którzy szukają ciekawych szlaków.

Wyjątkowy klimat

Bieszczady są wyjątkowe — to tu polska kultura przenika się z ukraińską. Wierzenia ludowe mieszają się z religią katolicką i prawosławną. Starsi mieszkańcy tego regionu stanowią doskonałe źródło bieszczadzkich legend, a lokale gastronomiczne serwują wspaniałą regionalną kuchnię. Tylko tu zjecie fuczki, hreczanyki i wareniki. To miejsce przesiąknięte folklorem, które sprawia wrażenie, jakby czas się zatrzymał. Nie bez powodu utarło się powiedzenie „rzucić wszystko i wyjechać w Bieszczady”. Telefony gubią tu zasięg, a na drogach poza okolicą Soliny i Polańczyka, nie widać zbyt wielu samochodów. Cisza i spokój. Magia gór. Jak żadne inne miejsce w Polsce, Bieszczady pozwalają odetchnąć od zgiełku miasta, wyciszyć się i pomyśleć.

To także niezwykle atrakcje turystyczne, z których koniecznie należy wspomnieć wystawę prac Zdzisława Beksińskiego w Sanoku, zabytkową (i nadal działającą) kopalnię ropy naftowej w Ropieńce, czy idealną dla rodzin z dziećmi wąskotorową Bieszczadzką Kolej Leśną. Obowiązkowym punktem na mapie każdego turysty jest też Jezioro Solińskie wraz ze słynną zaporą, które stanowi do-

Jezioro Solińskie

skonałe miejsce dla wszystkich miłośników sportów wodnych.

Bieszczady na szlaku

Prawdziwe piękno Bieszczad zaczyna się jednak w momencie wejścia na szlak. To jedno z najbardziej malowniczych tras w Polsce i choć ciężko jednoznacznie wskazać tę najpiękniejszą, to każdy turysta odwiedzający Bieszczady, powinien wybrać się na Bukowe Berdo. Z Mucznego można tam dotrzeć żółtym szlakiem, który nie

jest wymagający, za to bardzo widokowy. Na uwagę zasługuje również trasa z Wołosatego na Tarnicę — popularna ścieżka „Orlik krzykliwy”, również należy do łatwych, choć w okresie zimowym i podczas roztopów, warto zachować dodatkową ostrożność. Kolejny, piękny szlak prowadzi wędrowców na Połoninę Wetlińską oraz do kultowego już schroniska „Chatka Puchatka”. To właśnie w Bieszczadach swój ostatni odcinek ma Główny Szlak Beskidzki, którego zakończenie

znajduje się w miejscowości Wołosate. O bieszczadzkich szlakach można rozprawić bez końca, najlepiej jednak zobaczyć je na własne oczy. Wybierając się na wycieczkę, należy pamiętać, że jest to teren Bieszczadzkiego Parku Narodowego i trzeba przestrzegać panujących tu zasad. Nie tylko ze względu na własne bezpieczeństwo (w lasach występują wilki i niedźwiedzie), ale przede wszystkim ze względu na szacunek dla przyrody.

Jesienna wędrówka po bieszczadzkich szlakach zapewnia niesamowite widoki

Bieszczadzkie Dreżyny Kolejowe to atrakcja dla dorosłych i dzieci

Polonia w wyborach wciąż nie może głosować na własnych kandydatów

Specjalny okręg dla Polonii?

Aby aktywnie włączyć Polonię w polski krwioobieg polityczny, trzeba zmienić ordynację wyborczą, tak aby obywatele Polscy zamieszkałi stale za granicą mogli wysuwać własnych kandydatów w wyborach parlamentarnych i głosować w „okręgu zagranicą”.

Media w Polsce w dniu wyborów zalały relacje o kolejkach przed punktami wyborczymi za granicą. Podawano wstępne wyniki po to, aby ten przekaz porzucić już następnego dnia i skupić się na przegranej Konfederacji.

A jaka jest rzeczywistość? Czy rzeczywiście Polacy za granicą pobili rekordy frekwencyjne?

Jak podaje Państwowa Komisja Wyborcza, ogółem do głosowania w wyborach parlamentarnych poza granicami Polski zarejestrowanych było ponad 636,099 osób. Faktem jest, że cztery lata wcześniej to było 314 tysięcy osób. To wyraźny przyrost i gigantyczne organizacyjne wyzwania dla polskich placówek dyplomatycznych. W głosowaniu w wyborach parlamentarnych łącznie głosy oddało 569,392 Polaków za granicami Polski. Za granicą oficjalnie wygrał Koalicyjny Komitet Wyborczy Koalicja Obywatelska – z wyjątkiem Stanów Zjednoczonych i Kanady, gdzie wygrał PiS.

Wielka kampania frekwencyjna

Z czego wynikała tak wysoka frekwencja w kraju i za granicą? Przygotowując ten materiał zwróciłem uwagę, ile energii w promocję wyborów za granicą włożyły media. I tak na temat „jak głosować za granicą?” wypowiedziały się głównie media liberalne od Gazety Wyborczej, TVN, DW, radio Zet, Gazeta Prawna, radio RME, Rzeczpospolita, Wirtualna Polska, Dziennik, Radio Tok FM i wiele podobnych. Media sprzyjające obozowi rządzącemu skupiły się na atakowaniu Donalda Tuska. A ponieważ gros tej wysokiej frekwencji stanowili młodzi ludzie niepamiętający rządów PO-PSL – w większości głosowali na ugrupowania liberalno-lewicowe.

Do udziału w wyborach i referendum zgłosiło się w Wielkiej Brytanii 160,772 obywateli Polski, czyli o 63 tys. więcej niż przed czterema laty i był to absolutny rekord. Niebagatelną rolę w tej materii odegrały także nieformalne grupy jak „Polonia Głosuje”. Wolontariuszki tak mówią o sobie: „Jesteśmy bezstronną kampanią profrekwencyjną. Informu-

jemy o prawach wyborczych za granicą”. To inicjatywa pięciu wolontariuszek działających bez wsparcia finansowego. Aktywistki robią wszystko, żeby zachęcić Polaków do głosowania – często przy biernej postawie władz i na przekór liniom podziałów partyjnych.

Rozmawiałem z kolegą z Kalifornii, który potwierdza udział młodych ludzi w wyborach, stojących cierpliwie w długich kolejkach, aby oddać swój głos. Podobne sceny można było zaobserwować w Waszyngtonie, Teksasie i punktach wyborczych na południu USA. Aby zachęcić Polaków do głosowania w wyborach, trzeba prowadzić kampanię informacyjną, czego nie robiły sztywne konsulaty, które ograniczyły się do oficjalnych komunikatów. Nie byłoby kolejek, gdyby usprawnić sposób głosowania. Przy sprawnej komunikacji przed wyborami, poprzez wprowadzenie systemu, jaki stosuje się na lotniskach przy odlotach samolotu, np. grupa 1 głosowanie od 7.00 do 9.00, grupa 2 od 9.00-11.00 itd. Wymaga to jednak organizacji i nowych pomysłów.

Jak głosowali Polacy za granicą?

🇬🇧 **W WIELKIEJ BRYTANII:** ogółem oddano 144,391 głosów. W Wielkiej Brytanii mieszka 832,000 osób urodzonych w Polsce.

🇩🇪 **W NIEMCZECH:** Ogółem oddano 101,541 głosów. W Niemczech mieszka 870,995 osób posiadających wyłącznie polskie obywatelstwo.

🇺🇸 **W USA:** Łącznie oddano 43,602 głosy. Około 500,000 posiada polski paszport.

🇰🇸 **W KANADZIE:** Ogółem oddano 11,008 głosów. W Kanadzie mieszka około milion Polaków.

Jak widać, ok. 44 tysięcy głosów na pół miliona posiadających polski paszport w USA to nie jest spektakularny sukces. Na to nakłada się zniechęcanie Polonii do głosowania, które trwa od 1989 roku i nawet dzisiaj niektórzy działacze polonijni i dyplomaci skutecznie robią to nadal. Polskie placówki dyplomatyczne nigdy aktywnie nie włączyły się w promocję polskich wyborów za granicą. Obserwuję ten proces od momentu mojego przyjazdu do Stanów Zjednoczonych.

Polonia – wszyscy jesteśmy ambasadorami Polski

Na świecie żyje aż 20 milionów osób, które są dumne z polskiego pochodzenia. Te wszystkie osoby to olbrzymi potencjał,

który trzeba połączyć, aby służyć w świecie Polsce i pomagał tworzyć nowoczesny wizerunek Polski, polskiej kultury, nauki, sztuki i ekonomii. Czas, aby ten przekaz dotarł do polskich i polonijnych elit.

Potencjał ten może nie tylko pomóc wspierać strategicznie polskie interesy, ale również pomóc zmieniać wizerunek Polski. Mamy jedną z największych diaspor na świecie! Polska diaspora jest piątą najliczniejszą grupą w krajach OECD. Przeszło jedną czwartą polskich emigrantów (28.8 proc.) stanowią ludzie z wyższym wykształceniem.

„Polityka zagraniczna to nie tylko ta wielka, to nie tylko ta w skali europejskiej czy światowej. To także ta mniejsza polityka wobec Polaków, Polonii, wobec naszych rodaków. Dziś miliony naszych rodaków są rozsiadane po całym świecie. Oni potrzebują większego kontaktu z Polską” – oto fragment orędzia prezydenta RP Andrzeja Dudy, wygłoszonego przed Zgromadzeniem Narodowym 6 sierpnia 2015 r.

Czy Polacy za granicą powinni głosować?

Tysiące Polaków za granicą płaci w Polsce podatki i chce uczestniczyć w życiu społeczno-politycznym Polski. Jednak ich udział w głosowaniu w polskich wyborach wywołuje liczne kontrowersje. W kraju przeważa opinia, że Polonia nie powinna głosować w polskich wyborach. Jednak czy ktoś odważy się zapytać Amerykanina, mieszkającego od 30 lat w Niemczech, czy on ma prawo wybierać prezydenta USA? Nikt nawet nie odważy się zadać takiego pytania. Prawa obywatelskie, w tym prawo do głosowania, jest w USA świętością. Prawa wyborcze nie zależą od miejsca zamieszkiwania. Prawa wyborcze gwarantuje polska konstytucja. Nie działa tu żadna zasada domicylu (miejsce zamieszkania), a jedynym kryterium jest przynależność do wspólnoty politycznej, czyli posiadanie obywatelstwa.

Aby aktywnie włączyć Polonię w polski krwioobieg polityczny, trzeba zmienić ordynację wyborczą, tak aby obywatele Polski zamieszkałi stale za granicą mogli wysuwać własnych kandydatów w wyborach parlamentarnych i głosować w „okręgu zagranicą”.

Polskie wybory parlamentarne w 2019 r. były wyjątkowe. Pierwszy raz w historii dwie polskie partie, PiS i Konfederacja, zgłosiły swoich polonijnych kandydatów do polskiego Sejmu i do Senatu. PiS po-

parł bezpartyjnego kandydata do Senatu, lekarza, znanego działacza polonijnego z Chicago – prof. Marka Rudnickiego. Jednak przy braku zmian w sposobie wyboru kandydata Polonii, tak jak jest to np. zagwarantowane mniejszości niemieckiej, przepadł, kandydując w warszawskim okręgu 44. W tym roku Adam Gajkowski z listy PiS i Bohdan Maliszewski z listy KO mieli reprezentować Polonię w polskim Sejmie. Obaj przepadli w okręgu 19 w Warszawie.

Ważnym pozostaje pytanie, czy państwo polskie dostrzega potrzebę zachęcenia polskiej diaspory do wspierania polskiej sprawy za granicą? Potrzebny jest minimalny wysiłek intelektualny, wola polityczna i zbudowanie systemu aktywizowania polskiej diaspory w życiu politycznym kraju zamieszkania.

Zwykłą irytację wzbudza fakt, że przez tyle czasu po 1989 roku nie można nawet dokładnie policzyć Polaków mieszkających za granicą. Czy ktoś wpadł na pomysł, aby stworzyć system komunikacji dla Polaków mieszkających w danym okręgu konsularnym? Nie stworzono żadnej kampanii, aby zachęcać Polaków do posiadania polskiego paszportu oraz żeby ich dzieci urodzone za granicą posiadały również polski paszport, aby sprawdzić ważność paszportów, bo zbliżają się wybory do polskiego parlamentu. Nie ma takich kampanii, aby zachęcić tych, którzy czują się Polakami do uzyskania Karty Polaka.

Warto na poważnie zająć się budową systemu strategicznej komunikacji do komunikowania się z polskimi obywatelami za granicą. Od 1989 trwa chocholi taniec wokół kwestii tego, co zrobić z polską emigracją. Zaczniemy w końcu wyciągać wnioski z braku sprawczości Państwa polskiego wobec Polonii. Dziś, w obliczu zmieniającego się układu sił na świecie, najważniejsze jest pozostawienie „starych kalek myślowych” w składzie produktów przeterminowanych i stworzenie nowoczesnej wizji dla polskiej diaspory na świecie. Wizji, która wydatnie i aktywnie wspierałaby politykę zagraniczną państwa polskiego i uwalniała potencjał intelektualny polskiej diaspory na rzecz Polski oraz skutecznie budowałaby propolski lobbing obywatelski tak potrzebny w budowie pozytywnego wizerunku Polski na świecie.

🇺🇸 **WALDEMAR BINIECKI**

Redaktor naczelny „Kuryera Polskiego” w Milwaukee (Wisconsin, USA)

Medicare

- Pomagam wybrać odpowiedni plan ubezpieczeniowy do Medicare
- Ze mną przeanalizujesz swoje dochody, aby sprawdzić, czy kwalifikujesz się na pomoc stanową, która pomoże Ci zapłacić za Twoją premię Medicare i leki na receptę
- Ubezpieczenia na życie, ubezpieczenia zdrowotne i inwestycje
- Access Health - stanowa platforma ubezpieczeń zdrowotnych
- Oferujemy również pomoc z 401K, IRA oraz plany emerytalne

Beata Raymond

RAYMOND SENIOR PLANNING

NEW BRITAIN   SOUTHBINGTON
195 West Main Street   360 N. Main St., Suite 5

Zapraszamy codziennie od 9 do 4. Dostępne spotkania w soboty.

Tel. 203-699-2611 E-mail: Raymondseniorplanning@gmail.com

Agent ubezpieczeniowy w CT, MA i na FL. Doradca w sprawach ubezpieczenia Medicare

BEZPŁATNA KONSULTACJA, DZWOŃ PO POLSKU!

 203-699-2611

We do not offer every plan available in your area. Any information we provide is limited to those plans offered in your area. Please contact Medicare.Gov or by phone at 1-800-MEDICARE to get information on all of your options.

Nie przepłacaj za przybycie w wielkim stylu!

Wesela • Randki • Bale
Wydarzenia sportowe
Transport z lotniska 24/7
Spotkania biznesowe...
i wiele innych!

Euro KK
Limo, Inc.

 508-943-1731 eurokklimo@gmail.com
121 Worcester Rd., Webster, MA 01570
www.facebook.com/kklimousines

Nasza
infolinia
jest czynna
24/7

BIZNES PROWADZONY PRZEZ KOBIETY

Dzięki nowemu programowi bostończycy mogą skorzystać z tańszego o połowę abonamentu na miejskie rowery

Zniżka na rower

 bluebikes.com

Mieszkańcy Bostonu, którzy nie korzystali w ciągu ostatnich trzech lat z Bluebikes, będą mogli skorzystać z dużych zniżek w ramach nowego programu pilotażowego.

Burmistrzynie Bostonu Michelle Wu ogłosiła 12 października nowy program pilotażowy, który umożliwi mieszkańcom dostęp do Bluebikes za mniej niż połowę ceny zwykłego rocznego abonamentu.

Proponowany przez Wu Boston Bike Pass będzie dostępny dla mieszkańców Bostonu, którzy nie korzystali z Bluebikes w ciągu ostatnich trzech lat. Osoby takie kwalifikują się obecnie do skorzystania z rocznego abonamentu, którego koszt wynosi 60 dolarów. Dla porównania poza programem jego cena to 129 dolarów. Ponadto miasto udostępni mieszkańcom o niskich dochodach roczny karnet kosztujący jedynie 5 dolarów. Więcej informacji na temat uprawnień

Dzięki nowemu programowi korzystanie z miejskich rowerów w Bostonie może być nawet o połowę tańsze

można znaleźć na stronie internetowej Bostonu (www.boston.gov).

Wu, ogłaszając start programu, wspominała o zamknięciu Orange Line w zeszłym roku, co miało być impulsem do wprowadzenia Boston

Bike Pass. W tym 30-dniowym okresie zamknięcia Bluebikes były dostępne bezpłatnie. Wu wspominała, że jednodniowy rekord korzystania z Bluebikes został pobity w tym czasie dziewięć razy.

Przeciążony system schronisk w Massachusetts nie jest w stanie sprostać napływowi migrantów

Kryzys migracyjny

 State House News Service

Jak ostrzega gubernator Massachusetts Maura Healey, stanowy system schronisk wkrótce osiągnie swoją pojemność. 16 października przekazała, że nie jest on rozwijany w tempie, które mogłoby sprostać zapotrzebowaniu nowo przybyłych migrantów.

Stały napływ migrujących rodzin w połączeniu z wolniejszym opuszczaniem schronisk przez przebywających w nich długoterminowo migrantów sprawia, że stan jest na dobrej drodze do osiągnięcia do końca miesiąca liczby 7,500 rodzin, którymi się opiekuje, czyli liczby około 24,000 osób.

Rodziny są obecnie rozproszone w setkach lokalizacji w 90 miastach i miasteczkach w różnych obiektach – od tradycyjnych schronisk, przez hotele i motele, po obiekty tymczasowe, takie jak akademiki. Około połowa osób korzystających ze stanowej pomocy to dzieci.

Gubernator Massachusetts Maura Healey ostrzega, że kryzys migracyjny obciąża stanowy system schronisk

Massachusetts i Rhode Island znalazły się w czołówce zestawienia stanów z najlepszą opieką zdrowotną

Stany z najlepszą opieką zdrowotną

Wielu Amerykanów jest niezadowolonych z amerykańskiego systemu opieki zdrowotnej. Jak wynika z niedawnego badania Harris Poll, ponad 70% dorosłych twierdzi, że system opieki zdrowotnej nie zaspokaja ich potrzeb przynajmniej w jednej z kategorii.

Sytuacji w poszczególnych stanach postanowił przyrzeć się Forbes Advisor. W rejonach o najgorszym poziomie opieki zdrowotnej dostęp do niej może być trudniejszy ze względu na wysokie koszty, brak ubezpieczenia zdrowotnego, zbyt małą liczbę świadczeniodawców oraz bariery w uzyskaniu terminowej i skutecznej opieki.

Aby określić, które stany są najlepsze i najgorsze pod względem opieki zdrowotnej, Forbes Advisor porównał wszystkie 50 pod kątem 24 wskaźników obejmujących cztery kluczowe kategorie: dostęp do opieki zdrowotnej, osiągnięcia opieki zdrowotnej, koszty opieki zdrowotnej i jakość opieki szpitalnej.

Jak się okazuje, jeden z najlepszych wyników uzyskało Massachusetts. Znalazło się na drugim miejscu – po Minnesocie. Trzecie miejsce w zestawieniu przypadło Rhode Island, a czwarte Connecticut.

 AM

UZDROWICIEL

BEZPŁATNA PORADA TELEFONICZNA

Leszek Richmond

**POMAGAM na ODLEGŁOŚĆ.
DOSKONAŁE REZULTATY.**

100 % Naturalnie. Wszelkie Dolegliwości i Objawy:
Depresja, Stres, Nerwice, bóle Głowy i Migreny
Nadwaga, bóle Kręgosłupa i Stawów, Astma,
Bezsenność, Moczenie oraz wiele innych u Dzieci i Dorosłych.

**24 LATA DOŚWIADCZENIA.
TYSIĄCE WDZIĘCZNYCH OSÓB.**

 250.480.7899

www.LESZEKRICHMOND.com

JESTEM by POMÓC

W Salem powstaje Biblioteka Książek Zakazanych

Kontrowersyjne lektury

Biblioteka, która została otwarta w Salem pod koniec września w ramach Krajowego Tygodnia Zakazanych Książek, będzie funkcjonować pomimo zakończenia akcji. Co więcej, władze miasta zaprosiły społeczność do dzielenia się własnymi książkami w jej ramach.

Jak przekazali urzędnicy z biuro burmistrza zasób biblioteki ma zachęcać mieszkańców Salem do czytania książek poruszających tematy związane z płcią, seksualnością i rasizmem w czasach, gdy tytuły te są coraz częściej usuwane z bibliotek szkolnych.

– Społeczności w całym kraju stoją przed wyzwaniem i zakazami – powiedział burmistrz Dominick Pangallo. – Salem stanowczo obstaje przy naszym zaangażowaniu na rzecz wolności intelektualnej i prawa do czytania. Mała Biblioteka Zakazanych Książek to kolejny mały

Archiwum WEM

Burmistrz Salem zachęca do przekazywania bibliotece książek poruszających kontrowersyjne tematy

sposób, w jaki możemy zjednoczyć się jako społeczność, aby wspierać tę wolność i prawo – dodał. Burmistrz zachęcił też mieszkańców do

przekazywania książek. Do biblioteki oddać można zarówno egzemplarze już czytane, jak i nowe.

AM

Międzynarodowy port lotniczy Logan w Bostonie świętuje 100-lecie rozbudową terminalu E Modernizacja na stulecie

Rozbudowa nowego terminalu E, obejmującego nowe punkty kontroli bezpieczeństwa, koncesje, poczekalnie odlotów i energooszczędną modernizację – tak międzynarodowy port lotniczy Logan świętuje 100-lecie swojej działalności.

Firma Massport ukończyła niedawno prace nad czterema nowymi bramkami w międzynarodowym terminalu E, wraz z „odpowiednimi udogodnieniami mającymi na celu sprostać zwiększonym wymaganiom operacyjnym oraz zapewnić pasażerom lepsze i wydajniejsze podróżowanie” – przekazało MassPort w oświadczeniu.

„Po przejściu przez nowy punkt kontroli bezpieczeństwa pasażerowie trafią na otwartą przestrzeń z wysokimi sufitami, zalaną naturalnym światłem, gdzie znajdą szereg nowych punktów, poczekalnie odlotów i będą mieli dostęp do nowych klubów lotniczych na czwartym poziomie” – relacjonuje MassPort.

Projekt renowacji obejmował stworzenie nowego, nowocześniejszego 7-pasmowego punktu kontroli bezpieczeństwa TSA, rozszerzonego pasaży przylotów, rozbudowę strefy biletowej. Dodatkowo projekt objął ponad 100,000 stóp kwadratowych nowoczesnej hali i powierzchni koncesyjnej, ulepszony system obsługi bagażu oraz zaawansowane udogodnienia i zróżnicowane opcje siedzeń, aby poprawić komfort pasażerów.

Realizacja projektu rozpoczęła się wiosną 2019 roku, a zakończyła latem 2023.

AM

4 miliardy na rozwój mieszkalnictwa w Massachusetts

Więcej mieszkań

Maura Healey zapowiedziała historyczną ustawę dofinansowującą stanowe mieszkalnictwo kwotą 4 miliardów dolarów. Gubernator Massachusetts 18 października w Pittsfield szczegółowo przedstawiła nowy projekt ustawy mieszkaniowej.

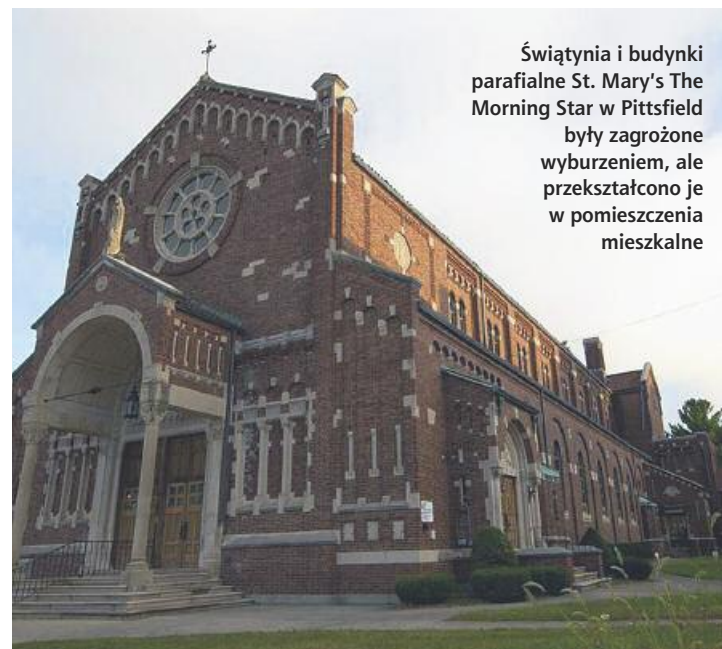
– Każdy, kto chociaż przez chwilę pomyśli, że ochrona zabytków, dostęp do mieszkań i budowa mieszkań to sprzeczne zadania, powinien tu przyjechać i zobaczyć, co jest możliwe – powiedziała gubernator, wygłaszająca przemówienie na schodach St. Mary's The Morning Star przy Tyler Street. Ten zbudowany w 1942 roku kościół wraz z przylegającą do niego plebanią i budynkami klasztorowymi po zamknięciu w 2008 roku został przekształcony w 29 lokali mieszkalnych. Ostateczne prace zakończono w 2021 roku.

W trakcie swojego wystąpienia Healey zwróciła uwagę, że koszty zakupu mieszkań są nadal problemem dotyczącym całego stanu. Przekazała też informacje o wniosku w sprawie Affordable Homes Act.

– To plan o wartości 4 miliardów dolarów, mający na celu utworzenie dziesiątek tysięcy nowych domów. Obejmie rozpoczęcie budowy 40,000 nowych mieszkań, utrzymanie i renowacja dodatkowych 30,000 niedrogich domów. Celem tego ustawodawstwa jest uczynienie mieszkań bardziej przystępnymi cenowo i bardziej dostępnymi dla każdego w całym stanie. Pomoc nam to również osiągnąć nasze cele klimatyczne i umożliwi społecznościom zaspokojenie potrzeb mieszkańców. Ponadto będziemy naprawiać i modernizować 43,000 mieszkań komunalnych – powiedziała Healey

AM

facebook

Świątynia i budynek parafialne St. Mary's The Morning Star w Pittsfield były zagrożone wyburzeniem, ale przekształcono je w pomieszczenia mieszkalne

Jak zmiany klimatu wpływają na budynki i ich bezpośrednie otoczenie?

Zmiany klimatu stawiają budownictwo i architekturę przed trudną próbą – od zastosowanych rozwiązań zależy już nie tylko komfort życia, ale również nasze zdrowie i życie. Coraz większe znaczenie ma to, czy dom lub budynek mieszkalny jest przygotowany na ekstremalne warunki pogodowe.

Zmiany klimatu pociągają za sobą zmiany legislacyjne dotyczące budownictwa. Zmiany te dotyczą m.in. standardów budowlanych tzw. „building code”, jak i polityki przestrzennego zagospodarowania przestrzeni („zoning ordinances”).

Z roku na rok coraz większą popularność zdobywają budynki pasywne, zeroemisyjne oraz zeroenergetyczne.

Budynek o bardzo wysokiej charakterystyce energetycznej tzw. „Passive House”, cechuje się niskim zużyciem energii, w idealnym przypadku zużywającym 0% energii pochodzącej ze źródeł tradycyjnych. Promowane jest wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, wytwarzanej na miejscu lub w pobliżu. Założeniem domu energooszczędnego jest odzyskiwanie ciepła z każdego praktycznie źródła

domowego, np. powietrza wentylacyjnego, oświetlenia, sprzętu AGD, a nawet tego wytwarzanego przez samych mieszkańców.

„Passive Homes” pojawiają się na horyzoncie coraz częściej. Wielu upatruje w nich nie tylko nadziei na zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko, ale również korzyści ekonomicznych. Nowe trendy preferencji kupujących nieruchomości wyraźnie wskazują na zapotrzebowanie na tego typu produkt. Rozwiązania budynków z zerowym zużyciem energii implementowane są nie tylko w domach jednorodzinnych. Whinthrop Center w Bostonie jest największym na świecie certyfikowanym budynkiem spełniającym wymagania „Passive House” oraz wymogi LEED Platinum i WELL Gold Certification.

Przygotuj się na zmiany: The New Stretch Energy Code

Szczególny nacisk kładziony jest na poprawę standardu energetycznego budynków przez wprowadzenie zrównoważonej polityki ukierunkowanej na jak najmniej zapotrzebowanie na energię. The New Energy Stretch Code promuje wielowymiarową i głęboką zmianę w kierunku racjonalnego rozwoju i efektywności energetycznej w budownictwie i renowacji.

Zmiany implementowane w New Stretch Energy Code

Wyzwania stojące przed nowoczesnym budownictwem zaczynają się dosłownie od fundamentów. Podnoszący się poziom wód podziemnych wymaga bardzo dokładnej analizy gruntu, na którym znajdować się będzie budynek. Stawiane są fundamenty z rozbudowaną podstawą (tzw. „footing”) i z dodatkowym zbrojeniem. Rodzaj zbrojenia dyktowany jest bezpośrednio przez inspektora budowlanego z danego regionu.

Podstawą budynku o bardzo wysokiej charakterystyce energetycznej jest super szczelna izolacyjność cieplna, zarówno ścian zewnętrznych, jak i wszelkich przegród wewnętrznych. W

rankingu materiałów izolacyjnych liderem jest technologia Closed Cell Spray Foam. Poprawa standardu energetycznego domu (mieszkania) przekłada się również dalej na zmianę samej konstrukcji nośnej budynku. Domy pasywne mają systemy wentylacji z wymiennikami ciepła oraz bardzo szczelne okna niskoemisyjne. Warto zauważyć, że okna produkowane w Polsce i w Niemczech zyskały m.in. szerokie uznanie w USA dzięki wyjątkowo wysokim standardom odpowiadającym najbardziej rygorystycznym wymogom.

Dodatkowe elementy wykorzystywane w nowoczesnym budownictwie to zacielenie zewnętrzne okien i ulepszona pokrywa dachowa. Dachowe panele metalowe, dachy łupkowe (slate), „terracotta tiles”, zielone dachy („living roofs”) i Cedar Shingles są najlepszymi izolatorami ograniczającymi niepożądaną emisję ciepła. Domy pasywne posiadają również swoje własne systemy dostaw energii. W dużej mierze zasilane są energią słoneczną, wiatrową i/lub ziemną.

Implementacja promowanych rozwiązań może nie należeć do najtańszych. Szukając rozwiązań, warto zwrócić uwagę na programy oferowane m.in. przez MassSave. Proces rozpocznie się przeprowadzeniem bezpłatnej analizy obecnej sytuacji i przedstawieniem energooszczędnych rozwiązań. MassSave udziela również pomocy w ich finansowaniu. Przy montażu systemów MiniSplit MassSafe oferuje do \$10,000 rabatu. Dostępne są również ulgi podatkowe.

Dostosowanie domu do Nowego Kodu Energetycznego jest nie tylko przyjazne dla środowiska, ale również podnosi wartość rynkową i atrakcyjność posiadłości. Eksploatacja nowoczesnych rozwiązań technologicznych przy wykorzystaniu alternatywnych źródeł oraz recyklingu energii, przekłada się bezpośrednio na obniżenie kosztów życia i utrzymania domu. Bycie przyjaznym środowisku kalkuluje się zatem również z ekonomicznego punktu widzenia.

 ANNA KOSIAK KARAM

 Archiwum WEM

Budując lub remontując dom, warto pomyśleć o zastosowaniu energooszczędnych rozwiązań

Gary L. Bridgman, Attorney

Death and Taxes inevitable? Perhaps not.

Consider an experienced tax attorney with over 35 years experience in income and estate tax matters: planning, audits, appeals and litigation.

100 Mechanic Street, #80 Southbridge, MA 01550
Phone: 508-765-7085, Fax: 508-765-1238
Email: gbridgman@earthlink.net, <http://www.gbridgman.com/>

We offer competitive pricing for tax return preparation and do not charge for consultation and review of your prior year's tax returns.

Słoneczna Floryda dla Ciebie!

FLORYDA

Sarasota - Bradenton - Venice - NorthPort

- Kupno nieruchomości i pomoc w przeprowadzce na Florydę
- Nieruchomości bankowe
- Biznesy
- Działki budowlane
- Inwestycje

Jako właściciel budynków na wynajem pomogę w znalezieniu właściwej inwestycji i zadbam o właściwe zarządzanie.

REALTY EXECUTIVES

Mario Mlotkowski
REALTOR / PUBLIC NOTARY
(941) 822-1688
www.941HomesForSale.com

Szukaj kiełbas i innych wyrobów marki **BLUE SEAL** w lokalnych sklepach spożywczych i supermarketach bądź odwiedź nasz sklep firmowy w Chicopee, MA!

Zapraszamy od poniedziałku do piątku od 7 am do 3:30 pm
19 Sitarz Avenue,
Chicopee, Massachusetts

Zamówienia:
1-800-924-6328
Dodatkowe informacje:
www.bluesealkielbasa.com

Sylvester

2024

**NIEDZIELA
31 GRUDNIA**

OD 7:00 PM
DO 2:00 AM

**JOHN PAUL II
DIVINE MERCY SHRINE HALL
34 ST. PETER'S STREET
SALEM, MA**

Bawimy się z
DJ'em Daniel Band z Connecticut

Bilety w cenie **\$100** od osoby.

Info i rezerwacje:
978-744-1278

Przekąski, kolacja, deser oraz lekki poczęstunek po północy. Cash bar.

Sponsorem zespołu jest
Michael Lutrzykowski

Po remisie z Mołdawią droga do Euro znów się skomplikowała

Baraże na horyzoncie polskich piłkarzy

 pzn.pl

Wygrana 2:0 z Wyspami Owczymi dała trenerowi Michałowi Probiezowi tylko 3 dni spokoju. Remis 1:1 z Mołdawią oznacza, że piłkarskiej reprezentacji bardzo trudno będzie uniknąć baraży o awans do Euro.

Polskiej drużynie pozostał do rozegrania w eliminacjach już tylko domowy mecz z Czechami (17.11), ale nawet zwycięstwo nie gwarantuje awansu. Potrzebne są do tego jeszcze korzystne rezultaty w innych spotkaniach.

Biało-Czerwoni zajmują trzecie miejsce w grupie C. Po sześciu meczach mają na koncie 10 punktów. Stawkę otwiera Albania (13), drugie są Czechy

Karol Świdorski strzelił gola Mołdawanom na 1:1, ale bramka za 3 punkty nie padła

(11). Oba te zespoły zagrają po dwa mecze na finiszu eliminacji.

Jeśli Polska zagra w barażach, uniknie w nich starcia z kilkoma tuzami. Z drugiej strony wciąż może się nadziać w półfinale na Chorwację lub Włochy, bo te ekipy nie zajmują obecnie lokat gwarantujących awans. Gdyby ten stan się nie zmienił, właśnie spośród tego duetu wyłoni się pierwszy przeciwnik Polaków w barażach.

Ostateczny skład baraży o udział w Euro 2024 będzie znany w drugiej połowie listopada. Wtedy zaplanowano finisz zasadniczej części eliminacji.

 TOM

Tenisistki najbardziej poszukiwane przez internautów

Iga królową Google'a

 IgaŚwiątek/facebook

Iga Świątek była najbardziej popularną sportsmenką świata w wyszukiwarce Google w ostatnich 12 miesiącach. Polka wyprzedza inne tenisistki: Coco Gauff (USA) i Emmę Raducanu (Wielka Brytania).

Od września ubiegłego roku internauci 15.6 mln razy poszukiwali w Google informacji o polskiej zawodniczce. I jest to absolutny rekord, jeśli chodzi o sportsmenki całego świata.

Cori „Coco” Gauff uzyskała wynik znacząco słabszy od rezultatu Polki – Google zarejestrował 10.1 mln wyszukiwań amerykańskiej zawodniczki.

Trzecia rakieta świata zyskała szczególne zainteresowanie w „sieci”, gdy wygrała turnieje w Cincinnati, Waszyngtonie i w końcu US Open. Sukces w Nowym Jorku oznaczał, że stała się drugą najmłodszą triumfatorką tych zawodów od czasów Sereny Williams.

Podium rankingu Google, z wynikiem 9.6 mln wyszukiwań, uzupełnia mistrzyni US Open 2021, a ostatnio głównie tenisowa celebrytka Emma Raducanu. Na li-

Finałami WTA w Cancun Iga Świątek kończy sezon

cie znalazły się jeszcze dwie tenisistki: Japonka Naomi Osaka (9. miejsce, 5.5 mln) i Amerykanka Jessica Pegula (10., 4.3). Pierwszą dziesiątkę uzupełniają piłkarki: 4.

Alexia Putellas (7.8 mln), 5. Alex Morgan (7.1), 6. Sam Kerr (6.9), 8. Megan Rapinoe (5.5). Ósma jest gimnastyczka Simone Biles (6,3).

 TOM

Michał Jurecki postanowił zawiesić buty na kołku Twardziel Wenty mówi „pas”

 Archiwum WEM

Michał Jurecki należał do kluczowych graczy słynnej drużyny Bogdana Wenty

Michał Jurecki, srebrny i brązowy medalista mistrzostw świata w piłce ręcznej, podjął decyzję o zakończeniu kariery. Jego przystąpienie do gry zakończyła trwała ponad dwie dekady.

Michał Jurecki, któremu 27 października stuknie 39 lat, stał się legendą zarówno reprezentacji Polski, jak i Industarii Kielce, w której występował, gdy ta nosiła nazwę Vive. Ostatnio bronił barw Azotów Puławy. Uraz prawej stopy spowodował, że w ostatnich miesiącach pan Michał nie pojawiał się w grze i w końcu uznał, że to... „Koniec gry” – jak napisał na swoim oficjalnym profilu na Facebooku.

Karierę rozpoczął w Tęczy Kościan, czyli w miejscu urodzenia. W 2003 roku przeniósł się do Chrobrego Głogów, następnie po raz pierwszy trafił do Kielc, po czym na 3 lata przeniósł się do Bundesligi, gdzie grał w HSV Hamburg i TuS N-Lubbecke.

Kiedy ponownie powrócił do Kielc, spędził tam prawie dekadę (2010- 2019). W tym czasie 8 razy fetował mistrzostwo Polski, a 9 razy zdobywał Puchar Polski. Najważniejsze klubowe trofeum wywalczył w 2016 roku, gdy wygrał z Vive Ligę Mistrzów.

W sezonie 2019/20 zasilili szeregi niemieckiego SG Flensburg-Handewitt, po roku wrócił do kraju i podpisał umowę w Puławach. W mieście księżnej Czartoryskiej świętował zdobycie dwóch brązowych medali ORLEN Superligi.

W kadrze narodowej Michał Jurecki należał do czołowych postaci legendarnej ekipy Bogdana Wenty. W 2007 roku zdobył z nią srebrny medal mistrzostw świata, natomiast w 2009 i 2015 brązowy. Rozegrał w reprezentacji 198 meczów (547 bramek).

 TOM

Nagroda European Athletics dla Anny Kiełbasińskiej

Polka wyróżniona w Wilnie

Anna Kiełbasińska, zdobywczyni dwóch brązowych medali na tegorocznych Halowych Mistrzostwach Europy w Lekkiej Atletyce, otrzymała nagrodę Women's European Athletics. Nastąpiło to podczas Gali Golden Tracks w Wilnie.

Polska specjalistka w biegu na 400 metrów została pierwszą laureatką przyznawanej co 2 lata nagrody. W uzasadnieniu podkreślono, że Anna Kiełbasińska pełni rolę mentorki dla młodych sportowców, pełniąc funkcję przewodniczącej Komisji Zawodniczej Polskiego Związku Lekkiej Atletyki.

– Nagroda jest dla mnie zaskoczeniem, ale jednocześnie też jest ogromnym zaszczytem. Cieszę się również, że dostaję ją jako Polka, w tym ważnym dla mojego kraju czasie – komentowała nasza biegaczka.

Sportsmenka znad Wisły zaznaczyła, że cieszy się z coraz większego zaangażowania kobiet w procesy zmian w obszarze lekkiej atletyki.

– Przykro patrzeć na podział ról i stanowisk w związkach sportowych, gdzie udział kobiet to jedynie 10 procent, a przecież na stadionie mamy podział 50 na 50. Na szczęście jest coraz więcej kobiet, które

Anna Kiełbasińska została mile zaskoczona nagrodą European Athletics

garną się do tego, by być częścią realnych zmian. Nie boją się i wcale nie czują się gorsze. Co więcej, mają wiele wartości do zaoferowania tak, aby sport się rozwijał i każdy czuł, że jest słyszany – stwierdziła zawodniczka.

Na tegorocznych HME w Stambule Anna Kiełbasińska zdobyła

brązowe medale w biegu na 400 m i w sztafecie 4x400 m. Rok wcześniej wywalczyła 3 medale w mistrzostwach Europy; brąz na 400 m i srebrne medale w sztafetach 4x400 m i 4x100 m.

Do nagrody WLA nominowano ponad 20 kobiet.

Piłkarska reprezentacja Polski od lat nie była tak nisko notowana

Polska spada w rankingu FIFA

Jesień jest smutna dla polskiej reprezentacji w piłce nożnej. Widać to także w rankingu FIFA. Biało-Czerwoni spadli na 31. miejsce w tym zestawieniu.

Ostatni raz tak nisko nasza kadra znajdowała się w marcu 2016 roku. Jednak wtedy drużyna dowodzona przez Adama Nawałkę miała tendencję zwyżkową. Mało tego – trener objął ją, gdy ta zajmowała 69. lokatę w rankingu, a seria zwycięstw w eliminacjach do euro i mundialu sprawiła, że we wrześniu 2017 r. Polska wspięła się na rewelacyjne 5. miejsce.

Dziś o takiej sytuacji można jedynie pomarzyć. Czas dla reprezentacji jest fatalny. Nie pomogła nawet roszada na stanowisku trenera. Michał Probiez, następca Fernando Santosa, rozpoczął od wygranej 2:0 z Wyspami Owczymi. To reanimowało szansę zespołu na bezpośredni awans do Euro 2024.

Jednak radość trwała tylko trzy dni. Remis 1:1 z Albanią sprawił, że szansa na uniknięcie baraży należy już tylko do tych iluzoryczno-matematycznych. A na tej drodze do Euro Polska nie będzie raczej mogła uniknąć starcia z Włochami lub Chorwacją.

Na zakończenie eliminacji do euro Biało-Czerwoni zmierzą się z Czechami. Mecz odbędzie się 17 listopada na PGE Stadion Narodowym w Warszawie. Początek – godzina 20:45.

Robert Lewandowski zastanawia się, do kiedy grać w reprezentacji

REPREZENTACJA PRZED IRS'em w języku POLSKIM

audyty • błędne naliczenia • windykacje • zajęcia majątku

Nie podejmuj walki z IRS samemu. Potrzebujesz pomocy? Zadzwoń!

Barbara Mrozik, E.A. - Enrolled Agent

MÓWIĘ PO POLSKU, pracujemy w każdym stanie USA!

Enrolled Agent jest najwyższym poziomem certyfikacji udzielanej przez amerykański Urząd Skarbowy

☎ 203-301-0555 📠 203-515-5709 ✉ mgrouptax@gmail.com

Ponad 10 lat doświadczenia!

TWO WORDS TO THE WISE

Robert A. Rothstein
University
of Massachusetts
Amherst
rar@umass.edu

Jabłkowscy

The largest department store in prewar Poland, the six-story Jabłkowski Brothers Department Store (*Dom Towarowy Braci Jabłkowskich*), opened in Warsaw on October 7, 1914. Its forerunner was a small shop on Widok Street opened by Aniela Jabłkowska in 1884. Aniela was the daughter of Józef Jabłkowski (1817-89), a member of the landed gentry from Cielce in central Poland. A newspaper article about him bore the title “Józef Jabłkowski – a Progressive Landowner” (*postępowy ziemianin*) because of his treatment of the peasants on his estates, who were given long-term rights to their land. They paid rent, but were given homesteads, farming tools and domestic animals. He illegally established schools for all the children from his estates, including his own.

Aniela’s shop was very modest. In a large chest of three drawers made of ash wood she kept all her wares: several pieces of soap, pencils, bottles of ink and pen nibs (*stalówki*). In 1888 she was joined by two of her brothers. They moved to a larger location on Hoża Street and started doing business as a firm called *Bracia Jabłkowscy*. In 1897 Józef Jabłkowski junior became manager and moved the firm to Bracka Street, where they began selling bed linens and lingerie.

Three years later the store moved to an elegant (*reprezentacyjny*) building on Bracka with eight display windows. Their offerings now included women’s clothing, quilts, blankets, towels, tablecloths, curtains and various accessories. The firm developed

The Warsaw store (featuring stockings, flowers and perfume)

mail-order sales (*sprzedaż wysyłkowa*) for customers in the Kingdom of Poland and to the east: in the Wilno region (*Wileńszczyzna*), Podole, Ukraine and Russia, but the outbreak of the First World War put an end to that aspect of the business. After the war, in 1919 the firm opened a department store on Adam Mickiewicz Street, one of the most prominent locations in the city that had acquired the Lithuanian name Vilnius. In 1938 the Warsaw store had 650 employees, and the store in Vilnius – 120.

The Jabłkowski stores were known both for their merchandise and their service. Employees were sent to fashion shows in Paris to see the latest fashions and brought back examples as well as patterns (*wzory*) that that served

as models for Warsaw seamstresses. The stores held their own fashion shows twice a year and sent out catalogs to their mail-order customers. Among the regular clients of the fashion shows were Wanda and Jadwiga Piłsudska, the daughters of Marshal Józef Piłsudski.

According to journalist Agata Piasecka the employees of the department stores were trained to treat all customers alike, “with the greatest attention” (*z najwyższą atencją*), regardless of their appearance and the contents of their purses. She quotes a 1937 catalog comment addressed to housemaids (or perhaps to their employers!): “An elegant servant bears witness to the culture of a home. And now is an excellent occasion to dress our Marysie and

Józie in fashionable and elegant aprons” (*Elegancka służąca świadczy o kulturze domu. A teraz właśnie jest doskonała okazja, aby nasze Marysie i Józie ubrać w modne i wykwintne fartuszki*).

During the Warsaw Uprising the Department Store fed and clothed the insurgents and provided space for the manufacture of munitions. The building survived the war, but in 1950 was nationalized and confiscated by the government. After twenty-five years ownership was returned to the Jabłkowski family. The family, which has long been incorporated as a joint-stock company (*spółka akcyjna*) known as *Dom Towarowy Bracia Jabłkowscy S.A.* (abbreviated *dtbj*), has not returned to retail trade but is apparently exploring the possibility of doing so. Their website says that the firm is conducting conceptual studies connected with the renewal of retail activity in the historical Department Store (*prowadzi jednocześnie prace koncepcyjne związane ze wznowieniem działalności handlowej w historycznym Domu Towarowym*).

In the meantime, it rents out office space and event space (*przestrzeń eventowa*) in the historical department store building on Bracka Street and in the adjoining building on Chmielna Street that served as a storeroom for the department store. The building on Chmielna is also the location of a bed and breakfast called Apple Inn (in English!). Its website (appleinn.pl) has details including pictures of single, double, triple and four-person rooms and the information that a bar in the basement serves *polskie tapas*.

WYSYŁAMY DO POLSKI:

- KWIATY ▪ UPOMINKI ▪ KOSZE
- ZESTAWY SPOŻYWCZE

NA KAŻDĄ OKAZJĘ Z GWARANTOWANĄ DOSTAWĄ DO DOMU ODBIORCY

SPRAW
KOMUŚ
WIELKĄ
RADOŚĆ!

908-352-9100

www.polamerNY.com

POLAMER

Kontrowersyjne uwagi szkolne

Badacze zauważają, że uwaga to informacja nie tylko na temat zachowania dziecka, ale przede wszystkim na temat nauczyciela

Archiwum WEM

Dawniej były w dzienniczku ucznia, również w dużym dzienniku szkolnym, teraz w elektronicznym. Zmieniają formę, ale wciąż są. Ta metoda mająca pomagać w pracy z dziećmi budzi na przemian śmiech i kontrowersje, czasem wpędza ucznia lub rodzica w poczucie winy. Nie tak powinno być...

„Uderzył kolegę po dzwonku”, „Zjada ściągę na kląsówce”, „Zamknął nauczyciela na klucz”, „Nie uważa i biega na lekcjach wf-u”, „Eksponuje swoje ciało na lekcji religii”. Takich nietypowych zapisów pedagogów jest bez liku. Na ile one czy inne – poważniejsze, trafniej sformułowane – pomagają?

Rosnąca świadomość i odwaga społeczeństwa skłania do dyskusji na ten temat. Swego czasu problem poruszano w po-

rannym programie TVN. Psycholog Aleksandra Piotrowska o uwagach powiedziała wprost: „One nic nie wnoszą do wychowania dziecka. Mogą być odbierane jako próba przerzucenia na rodzica odpowiedzialności za to, za co powinien odpowiadać nauczyciel. Jeśli jednak uwaga sygnalizuje jakiś problem wymagający wspólnego rozwiązania, może być bardzo cenna”.

Uwaga nie powinna być skargą na ucznia, a jedynie przekazywać rodzicowi jakąś informację, niekoniecznie negatywną. U niektórych rodziców uwagi wywołują stres, poczucie winy, że dziecko jest „problematyczne”. W domu padają reprimendy: Czemu znowu masz uwagę?!

Badacze zauważają, że uwaga to informacja nie tylko na temat zachowania dziecka, ale przede

wszystkim na temat nauczyciela. Mówi o tym, jakich zachowań dzieci nie potrafi zinterpretować, z czym sobie nie radzi, czego się boi, w czym potrzebuje wsparcia lub pomocy rodziców. Fachowcy podpowiadają, że zamiast kląć na dziecko i nauczyciela, należy odpisać w stylu: „Dziękuję za informację. Czego by Pan w związku z tym od nas, jako rodziców, potrzebowałby? Jak możemy wesprzeć w pracy z naszym dzieckiem? Jeżeli jest potrzeba spotkania i rozmowy, pozostajemy do dyspozycji.” Niektórzy nauczyciele błędnie stosują uwagi jako formę kary dla ucznia. Warto zapytać dziecko o jego wersję wydarzeń, zrozumieć motyw. I zachować pewne uwagi na pamiętkę, po latach będą już tylko zabawnym wspomnieniem, nie źródłem stresu i złości.

Które miasta najstarsze?

W odpowiedzi na to pytanie w Polsce pierwsze skojarzenia biegną w stronę Krakowa i Gniezna, a to okazuje się zbytnim uproszczeniem. Czołówka pierwszych miast zaskakuje. Część badaczy lokuje w niej nawet Złotoryję powstałą przed 1211 r.

Niektórzy naukowcy zarzucają autorom podręczników, że uciekają się do uogólnień, bez dostrzegania różnicy między powstaniem grodu, założeniem warowni czy zamku, a uzyskaniem praw miejskich. Ważne jest nadanie statusu miasta potwierdzone odpowiednim dokumentem. Miasta powstawały i lokowane były przeważnie na prawie magdeburskim albo lubeckim, a także na prawie flamandzkim, chełmińskim i średzkim.

Pierwsze miasta lokowane na prawie magdeburskim (obok nazwy rok): Kalisz – 1257, Kraków –

1257, Wrocław – 1261, Gdańsk – 1263, Toruń – 1233, Sandomierz – 1226, Poznań – 1253, Opole – 1217, Gniezno – 1238, Legnica – 1252.

Najstarsze miasto lokowane na prawie lubeckim to Szczecin – 1243 r.

Czołówka miast lokowanych na prawie flamandzkim: Lublin – 1317, Zamość – 1580.

Najstarsze miasta lokowane na prawie chełmińskim: Toruń – 1233, Elbląg – 1237.

Najstarsze miasta lokowane na prawie średzkim: Słupsk – 1265, Inowrocław – 1238.

Trzeba jeszcze zaznaczyć, że niektóre miasta są założone na podstawie różnych praw w różnych okresach historycznych, stąd mogą wynikać nieścisłości w podawaniu dat. Rozbieżności biorące się z różnych interpretacji i badań historycznych wielokrotnie wywoływały już polemiki.

 wikimedia commons

Kościół Narodzenia NMP w Złotoryi, uważanej przez niektórych za najstarsze polskie miasto, którego historia sięga 1211 roku

WYSYŁAMY DO POLSKI:

▪ KWIATY ▪ UPOMINKI ▪ KOSZE
▪ ZESTAWY SPOŻYWCZE

NA KAŻDĄ OKAZJĘ Z GWARANTOWANĄ DOSTAWĄ DO DOMU ODBIORCY

SPRAW
KOMUŚ
WIELKĄ
RADOŚĆ!

908-352-9100

www.polamerNY.com

POLAMER

Powrót Lipnickiej

Od pewnego czasu mało słyszało się o Anicie Lipnickiej. Teraz wokalistka znów będzie na topie. Przygotowała nowy album „Śnienie”. Duży entuzjazm wzbudził już singiel promujący świeży krążek. Piosence „Jak na filmach” towarzyszy klimatyczny teledysk.

Anita Lipnicka rozpoczynała swoją przygodę z muzyką w grupie Varius Manx. Od 1996 r. zaczęła działać na własny rachunek. Rozgłos przyniosła jej też współpraca z Johnem Porterem. Ten walijski muzyk był partnerem życiowym piosenkarki.

Nowe, promowane obecnie, utwory Lipnickiej powstawały przez ostatnie trzy lata i są różnorodne. Artystka, zapowiadając je, już wcześniej pisała na Instagramie: „Nie zabraknie na płycie cukru ani soli. Będzie do czego potaćzyć i przy czym popłakać. Znajdziecie na

niej bowiem cały wachlarz emocji! Tym razem była to robota patchworkowa, stanowiąca wypadkową sił i energii wszystkich zaangażowanych w jej powstanie cudownych ludzi! Część materiału stworzyłam wspólnie z Olkiem Świerkotem. Część z Archiem Shevskym. Pozostałe piosenki wyprodukowaliśmy razem z Piotrem Świętoniowskim i nagraliśmy z udziałem mojego cudnego zespołu, który stale towarzyszy mi na koncertach.”

Piosenkarka ma obecnie 48 lat, wygląda bardzo atrakcyjnie, jak zawsze zresztą. Nie bez powodu była nawet modelką we wczesnych latach (jako 15-latką odważyła się na taką przygodę). W 2006 roku (będąc jeszcze w nieformalnym związku z Johnem Porterem) urodziła córkę Polę. Później przyszła zmiana w życiu osobistym. W 2016 pani Anita wyszła za Marka Graya.

Anita Lipnicka przygotowała nowy album pt. „Śnienie”

Wybór Joanny Pacuły

Joanna Pacuła w latach 80. miała otwarte drzwi do kariery na światową skalę

Dojrzałe pokolenie miłośników kina i telewizji dobrze pamięta Joannę Pacułę, prawdziwą gwiazdę, o której zrobiło się z czasem cicho. Choć miała ona szansę na wielką karierę nawet w Hollywood, wycofała się z show-biznesu.

Do pięknej aktorki wzdychały setki mężczyzn, ale ona wybrała jednego. Wyszła za mąż za znanego producenta i aktora Hawka Kocha, który zostawił dla niej żonę oraz dzieci. Po rozwodzie z nim zamieszkała w centrum Los Angeles. Nie utrzymuje licznych kontaktów towarzyskich jak inne gwiazdy.

Nie wszyscy wiedzą, że polskiej aktorce proponowano role w takich głośnych produkcjach jak „Nagi instynkt”, „9 i 1/2 tygodnia” czy „Fatalne zauroczenie”. Oferty te odrzuciła. Konieczna tam była nagość i udział w odważnych scenach, na które nie chciała się wówczas zgodzić.

Niektórzy twierdzą, że na odrzucenie takich szans mógł wpłynąć związek aktorki, a ściślej obawa o zazdrość męża, ale to tylko spekulacje.

Pełna wdzięku Pacuła nie tylko otrzymywała znakomite propozycje filmowe, ale także pojawiała się na okładkach „Vogue” czy „Harper’s Bazaar”. To było i jest wielkie marzenie wiele modelek na świecie.

Fakty z życia aktorki są przykładem tego, że czasem zwykły przypadek znacząco wpływa na dalsze losy. W 1982 r. postanowiła zostać w Stanach Zjednoczonych po tym, jak dwa tygodnie przed powrotem do kraju ukradziono jej wszystkie dokumenty, bilety i paszport, o czym opowiadała potem w wywiadach. Zamieszkała początkowo u przebywającej za oceanem aktorki Elżbiety Czyżewskiej, rozpoczynając współpracę z reżyserami hollywoodzkimi.

60. urodziny Babiarza

Przemysław Babiarz 4 listopada kończy 60 lat

Przemysław Babiarz zaskarbił sobie sympatię większości widzów. Choć nie nastawiał się na taką pracę, jaką wykonuje, spełnia się w niej od kilkudziesięciu lat znakomicie. Zawsze energiczny i uśmiechnięty może zaskoczyć swoim wiekiem. 4 listopada obchodzi 60. urodziny.

Telewizja nie była początkowo zamierzonym zawodowym celem Babiarza. Trafił przed kamerę po zwolnieniu z teatru. Dziś uważa, że był w tym „palec boży”. Ten jeden z czołowych dziennikarzy sportowych studiował teatrologię na Uniwersytecie Jagiellońskim, a później ukończył Wydział Aktorski Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej. Po trzech latach przygody na deskach Teatru Wybrzeże w Gdańsku 29-letni Babiarz zaczął swoją przygodę z dziennikarstwem sportowym przy okazji igrzysk olimpijskich w Barcelonie w 1992 r.

W życiu prywatnym Babiarza też nie brakowało zawirowań. Zona niespodziewanie zażądała rozwodu. Było to ciężkie doświadczenie. Czas uleczył rany i przyniósł nową miłość. Dziennikarz ożenił się ponownie po unieważnieniu pierwszego ślubu. Ma dwoje dzieci, z pierwszego małżeństwa: Szymona (ur. 1987) i z drugiego Luisę (ur. 1992).

Ten znany komentator nie kryje się ze swoją wiarą w Boga. W sieci można znaleźć wiele fotografii, na których pozuje z duchowymi bądź spotyka się z wiernymi podczas spotkań. Angażuje się w różne wydarzenia religijne. Dużo jeździ po kraju, nie ograniczając się do pracy w Warszawie. Jest ceniony za zaangażowanie społeczne. W 2017 roku został honorowym obywatelem Przemysła.

WEBSTER PACC

Bal Sylwestrowy

DJ MARIUSZ

NIEDZIELA, 31 GRUDNIA
6:00PM - 1:00AM

BILETY \$120/OSOBY

W cenie biletu:
przystawki
uroczysta kolacja
barszcz i krokiet przed północą
toast z szampanem o północy
słodki stół

Bilety do nabycia:
Victor 774 232 2550 | Marzena 774 253 2551 | Kasia 774 280 0531

 POLISH AMERICAN
CITIZENS CLUB
Boston

IMPREZA ŚWIĄTECZNA DLA DZIECI

SOBOTA, 2 GRUDNIA 2023
2:00PM
POLISH AMERICAN CITIZENS CLUB
82 BOSTON STREET
BOSTON, MASSACHUSETTS

RODZICE: PRZYNIĘŚCIE PREZENT DLA SWOJEGO
DZIECKA, ABY OBDAROWAŁ JE NASZ MIKOŁAJ

WSTĘP JEST BEZPŁATNY, ALE DATKI SĄ BARDZO MILE
WIDZIANE.

PYTANIA? WYŚLIJ E-MAIL
CONTACT@POLISHCLUBBOSTON.COM

ZAREJESTRUJ SIĘ NA
[BIT.LY/POLISHCLUB-KIDSCHRISTMAS2023](https://bit.ly/polishclub-kidschristmas2023)

Webster P.A.C.C. Presents

DINNER DANCE

ANDRZEJKI

WITH OUR SPECIAL GUEST, POLISH MISS
MASSACHUSETTS, OKTAWIA GIELAROWIEC

DJ MARIUSZ

Saturday, November 18th
6:30pm - 12:30am

TICKETS \$45
INCLUDES APPS,
POLISH DINNER,
DESSERT & COFFEE

PAID MEMBERS
RECEIVE A DRINK
TOKEN AT DOOR

PURCHASE
TICKETS AT THE
BAR OR CALL
VICTOR 774-232-2550
MARZENA 774-253-2551
KASIA 774-280-0531

37 HARRIS ST, WEBSTER MA, 01570

SPRZEDAŻ, KUPNO & WYNAJEM NIERUCHOMOŚCI

Stockwood Realty

Mówimy po polsku!

10 Andrew Square | Boston, MA 02127 | (617) 564-1762
www.stockwoodrealty.com

ANIA WOJCIECHOWSKA-TIFAK
617-953-4748
ania@stockwoodrealty.com

KAMILA FYDA
617-487-1280
kamila@stockwoodrealty.com

PROFESJONALIZM I DOŚWIADCZENIE, NA KTÓRYM MOŻESZ POLEGAĆ!

sling

Najlepsza polska telewizja w Ameryce!

*W Sling TV Black Friday trwa
cały listopad!*

Kup POLSKI PAKIET za jedyne

\$200

*SLING wszędzie
i dla każdego*

**Zadzwoń i zamów polską LEGALNĄ
telewizję SLING**

800-524-0101
slingpol.com

+ wiele
więcej

DOUBLE K TRUCKING
DUMPSTER RENTAL AND SERVICES

**Dynamicznie rozwijająca się
firma transportowa
Double K Trucking,
LLC z Dudley, Massachusetts**

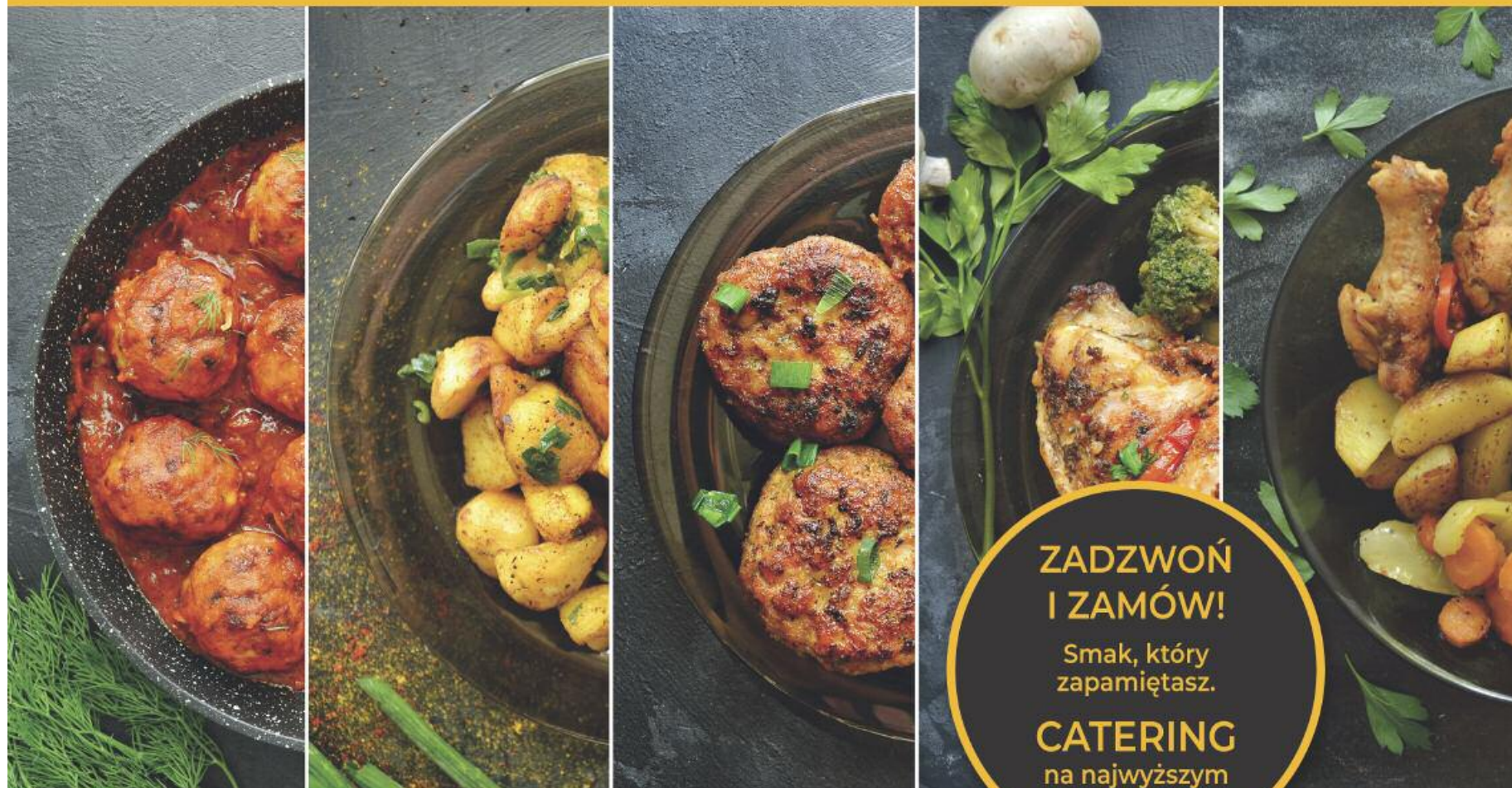
zatrudni od zaraz KIEROWCÓW
z prawem jazdy CDL Class A

Skontaktuj się z nami – warto porozmawiać:

 860-382-8466

Tradycja dobrego smaku...
...teraz w Twoim domu!

**ZADZWOŃ
I ZAMÓW!**

Smak, który
zapamiętasz.

CATERING
na najwyższym
poziomie!

Urządzasz przyjęcie? Spodziewasz się gości?

Oferujemy bogate menu z szerokim wyborem dań i przystawek, również kuchnia polska.

Odbiór osobisty, dostawa oraz catering z pełnym serwisem dostępne z różnorodnymi opcjami dań ciepłych i zimnych.

Obsługujemy także wesela!

895 Meadow Street
Chicopee, MA 01013
Tel. 413-594-8768

PRAVDA

*jest
zawsze
tylko
jedna!*

PRAVDZIWIE RADOSNEGO
ŚWIĘTA

Thanksgiving

Szukaj polskiej wódki PRAVDA w lokalnych sklepach monopolowych.